

Sancta Innocentia

Henri Rademaekers

bron

Henri Rademaekers, *Sancta Innocentia*. H. Timmermans, Roermond 1958

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/rade033sanc01_01/colofon.php

© 2015 dbnl / Henri Rademaekers

[**Sancta Innocentia**]

Ein vaal-rood wintjerzunke zakde langzaam wie langer wie leger baove de dennebosrandj op zien sjaopplaats aan en goof nog mer ei bietje kaad leech aaf.

Baove de veljer en de hei kwaam hiej en dao get fienen damp oet de gròndj op en bleef wie eine broedssjluijer baove 't landj hange, heel ièl en lich.

In de veljer waar gei miens meer te zeen want de boere hadde in dit seizoen zo good es nieks in 't veldj verlaore. Dao sjtòng op de zavel hiej en dao nog get sardel en 't wintjerkaore waar waal oet de gròndj, mer wachde noe mit verdergreuje toet het veurjaor het wakker kwaam sjöddele.

Langs de randj mit sjaaghout, euver 't zandjpaedje, det van de waeg aaf nao de kròttekoele van Sefke Nelisse leep, ginge Jeu en Wulmke same op ein drefke het veldj in. Zo gauw wie de sjool oet waar, ware ze op sjtap gegange. De anger jònges hadde ze nieks gezach; dao moogde geine get wete det ze same d'r op oet trokke, want Wulmke had 't allein aan Jeuke vertèld det hae achter 't sjaaghout bie de kròttekoele van Sefke Nelisse sjtrikke wis te sjtaon. Wildjsjtrikke!

Wulmke wis 't van zie vader; dae had 't vertèld giesteraovend aan zie moder, wie Wulmke nao bed waar. Mer Wulmke sjleep neet en had 't dudelik versjtange.

Wulmke zie vader had 't geheurd van Sefke Nelisse, dae had 't hem zellef gezach en dae had die sjtrikke dao zellef zeen stjaon, mer draan gekòmme waar d'r neet. Kònse begriepe! En waem ze dao gezat had wis d'r auch neet, al dach d'r 't zient dervan.

En noe had Wulmke 't aan Jeuke vertèld en same ware ze gaon kieke of d'r sòms eine knien in zoot.

Nemes kòs häör zeen hie achter det sjaaghout en heure kòste ze häör aevemin hie op det zandjpaedje.

De kròttekoele van Sefke Nelisse wiste ze good ligke, nae vas! En wo die sjtrikke sjtònge det kòste ze zich noe waal dinke.

‘Good kieke,’ zach Wulmke, ‘kiek doe aan dae kantj, dan kiek ich aan deze kantj.’

Zo loerde ze opzie van 't paedje wo get hei langs sjtòng, toet Jeuke opins ein dräödje zoog blinkere!

Ja, det waar eine sjtrik, en dao, kiek dao, nog eine Wulmke!

Ha, morloot, dao sjtonge dich zeker waal teen van die sjtrikke! Presies langs 't bienao-kaal eikeböske en 't sardelveldje.

Zuug, zó had d'r ze vasmmaak. Es noe eine knien dao in leep, dan sjtröbde dae zich mit de kop in daen draod en kòs d'r nimmer droet.

Jaomer det d'r noe prònt geine knien in zoot.

Kerdju, det waar get gewaes es d'r noe eine drin had gezaete! En dae mit nao hoes naeme. Mer... mer... det moogde neet. Dae knien waar neet van häör. ‘Gij zult niet stelen’. Det sjtòng in de Tien Geboden.

Dae knien waar van dae miens van dae sjtrop of mesjien van de börgemeister. En esse mit eine knien thoes kwame, waat dan? Moder zòl häör get anders vertèlle!

Gelökkig mer det d'r geine knien in zoot. Mer ze hadde ze toch gezéén, de sjtrikke.

En sjtrikke zitte det moogde neet, det wiste ze allebei good genòg.

Jeuke had ins efkes aan zònne sjtrik geveuld, of dae gemekkelik toesjoof. Nou, en of! Es dao eine knien in kwaam dan lidsde det dräödje roeps toe, dao kònse van op aan.

Kerjeus det me det neet moogde want de knien die vrote toch mer van de boere häör moos en häör reube en ze ware van nemes.

Jeuke meinde det de knien van de börgemeister ware; dae ging jage en sjoot ze kepot.

Wulmke meinde det ze van de Keuningin ware, ‘de Koningin van Nederland’.

In elk geval ware de knien neet van häör, auch neet van vader. Waal taam knien, die ware van häör. Jeuke had

d'r zellef twee. In ein kooi zote die, achter op de plaats en aaf en toe voorde hae ze ein moer of ei kurske brood, mer moder zach: 'Es ze neet méér kriege es waats doe ze gufs, dan zòlle ze neet vèt waere'. En es ze vèt ware dan waerde ze gesjlach.

Det sjlachte zoog Jeuke lever neet. Zie vader greep dan zònne knien bie de ore en houwde hem mit ein handj in de nek en Jeuke leep dan hel nao binne. Es d'r efkes later dan boete kwaam, hòng 't vel omgedreijd euver de wasdraod. Nae, dao had Jeuke 't neet op sjtaon op det sjlachte van eine knien dae d'r zellef gevoord had.

Get later es geweun kwaam Jeuke thoes en zoot nog get te prakkezeere euver die wildjsjtrikke en de sjtruipeers. Hae had eigelik ins aan zie vader wille vraoge van waem of de knien noe toch ware, mer vader had nachsjich en waar al mit de bös op de koel aan.

Die wildjsjtrikke lote Jeuke aevel gein rös, mer aan moder zach d'r nieks, die zòl waal meine det d'r zin in sjtruipe had gekreke. Sjtèl dich veur - Jeuke de sjtruipe! Pas op, dao zòl d'r zich waal veur wachte.

Wie d'r mit moder de Rozekrans baejde, mòs d'r weer aan die sjtröp dinke. Zònne rozekrans waar auch prònt eine sjtrop, mer dae zòl mit die kralle waal neet zo good toelitse. 'Dat vader behouden uit de kuil mag thuiskomen.' 'Onze Vader...' Toen hae det heurde sjròk d'r op.

Ware ze al zo ver mit de rozekrans! Noe waerde 't toch tied det d'r ins mitbaejde wie 't zich heurde. Want es moder det saoves zach, dan baejde hae altied heel erg mit. Vääol helder es anders en mit de auge sjtief toe.

Dao had d'r dich get gebaejd; aan sjtröp gedach jao. Mer in 't 'bèd, dan begòs d'r opnuuj. D'n hele rozekrans van veur aaf aan.

Det waar tenminste zien bedoeling.

* * *

Wulmke mòs sjoelblieve, de sjtòmmerik! Det waar zó

gekòmme: De meister had gevraog aan Nelis van de sijnieder: ‘Noem jij eens een trekvogel’. Toen had Nelis gezach: ‘Eenen haan, meester’.

De heel klas had toen helop gelache en Nelis had giftig òmgekeke nao Wulmke, dae 't hem fout had veurgezach. Want Nelis dae waar zo sjtòm es d'r verwaand waar. Dae droog in de waek sjoon en de haor in ein sjeij.

De meister had zellef auch mòtte lache, waal neet zo hel es de kienjer, mer doe kòs toch good zeen det d'r ziene lach neet kòs haje.

‘Hoe kom je dáár nu aan?’ vroeg de meister en Nelis lag zich ei bietje achtereuver om Wulmke baeter te kònne versjtaon waat d'r hem veurzach. Nelis wis det Wulmke hem neet in de sjteek loot in noodgevalle, en zach Wulmke zuver nao: ‘D'n haan is een trekvogel omdat hij de pierelinge uit de grond trek’.

Toen lachde ze allemaol nog helder es eers en de meister mòs d'r ein inj aan make door mit de lat flot op de lesseneer te sjlaon.

Wie ze oetgelache ware, vroeg de meister het aan Wulmke.

‘Zeg jij 't eens Ridderbeeks, noem eens een trekvogel.’ Wulmke dae wis 't waal en zach: ‘Een zwalg, meester’. ‘Je bedoelt een zwaluw,’ zach de meister, wo-op Wulmke helop zach: ‘Des egaal’.

Wulmke waar zoo aaf en toe de klouwn van de klas en de meister had 't al in de gate det Wulmke weer d'n dreugkemiek wòl oethange en daarom wòl d'r hem ins te kakke zitte.

‘Weet je ook waar de zwaluwen heenvliegen als ze hier weggaan?’ vroeg d'r.

Nae, det wis Wulmke neet mer hae wòl zich toch neet laote kieste en daoròm zach d'r mer: ‘Naar Heerlen, meester’.

Toen waar 't de meister genòg en Wulmke mòs nao de sjool mer ins get blieve zitte, dan zòl de meister hem nog ei paar mòppe d'r bie lere.

En zo mòs noe Wulmke dao blieve zitte wie de sjoel oetging en det waar jaomer, want Jeuke had mit hem aafgesjproake òm weer ins efkes nao die sjtröp te gaon kieke, of d'r noe sòms eine knien inzoot.

Noe mòs Jeuke mer allein gaon.

Het waar flink gaon vrere en de windj bloos hem door zien dun jeske haer wie d'r in 't oape veldj achter 't eerste dennebuske oetkwaam. De zandj op 't paedje langs 't sjlaaghout waar hel bevroare en zien klump maakde noe op 't zandjpaedje haos aevävööl leweij wie op d'n helle waeg, daarom pakde hae ze zich mer in de henj en leep op ein drefke, op de zök, rech op de wildjsjtrikke aaf. Die wis d'r noe good te sjtaon.

Zuug, dao sjtònge ze nog prònt zowie giester. Hae leep ze allemaol ins langs, mer nöriges zoot eine knien drin. Kerjeus dink toch zònne sjtröp. Kiek, zo ging d'r toe; efkes hoofdese mer draan te kòmme en roeps, toe waar d'r. En zo had d'r gezaete, zo waar d'r weer aope.

Wie d'r zich omdreijde en zich de klump weer wòl aandoon òm op hoes aan te gaon, loot d'r van sjrik de klump oet de henj valle!

Doa sjtòng dich eine miens, eine jaeger, eine grote kaerel dae mit ei zoer gezich prònt achter hem op 't paedje sjtòng en nao Jeuke sjtòng te kieke.

Hae wis neet waat d'r doon mòs! Wegloupe? Mer dae vent had ei gewaer op de sjouwer hange. Jazzes van merante, dao, dao kwaam dae kaerel op hem aan!

Jeuke wòl get zegke mer kreeg gei woord oet d'n hals. Toen reep d'r opins: 'Moder!'

De miens mit 't gewaer keek Jeuke ins aan en vroeg toen: 'Zeen die sjtrikke van dich?'

'Nae, nae!!' sjreefde Jeuke en wòl d'r tössen-oet gaon, mer det zoot hem neet glad.

'Ho ins aeve,' zach dae mit det gewaer, 'waat duis doe hie aan die sjtröp, manneke?'

'Kieke of d'r get in zoot,' zach Jeuke.

‘Ja, det zoog ich waal, wanneer hōbse die dinger dao neer gezat?’

‘Die hōb ich dao neet neergezat, die sjtinge dao.’ ‘Ik en Wulmke, hebbe ze gevonde,’ begōs Jeuke op ins in 't Hollands.

‘Ja, det kin ich, gevōnje. En op de zōk d'r nao toe en ze weer netjes vangbaar opsjtelle. Nou, veer zōlle die dinger mer ins mitnaeme. Wie hets dich?’

‘Ich?’

‘Jao, waem anders, wie hets dich? Veuroet, ich bōn d'n opzichter euver de jach hie. Det sjtruipe mōt mer ins gedaon zeen, alla, wie hets dich?’

‘Ich.... Jeuke.’

‘Wie nog meer? Alla, veuroet, of mōt ich dich eers mitnaeme nao de bōrgemeister?’

‘Jeuke Verheije.’

‘Wo woonse?’

‘Hie in 't dōrp.’

De kaerel had noe ein notiesiebeukske gepak en ei potleudje en sjreef alles op waat Jeuke zach.

‘Waat veur sjtraot?’

‘De dōrpsjtroat.’

‘Nōmmer?’

‘Teen.’

‘Hōbse nog meer veurname es Mathieu?’

‘Jao, Alowiezius.’

‘Laeve dien elders nog?’

‘Jao.’

Toen kreeg d'r traone in de auge. Hae zoog dae jaeger wie langer wie vaalder dao sjtaon, prōnt of d'r door de bril van zie grootmoeder keek, en opins rōlde de traone oet de volgeloupe auge langs zien naas nao ònger.

‘Ja, noe kinse janke,’ zach dae jaeger weer, ‘blief mer lever oet 't jachveldj, dan kumpse auch neet in aanraking mit de pliesie.’

- De pliesie? - Waar dae jaeger dan van de pliesie?

Noe waerde 't nog wie langer wie netter. Medein zat d'r hem nog ònger 't raodhoes, wie zaat Sefke.

‘Ik zal het nooit meer doen,’ jankde Jeuke en deej zich gein meujte meer òm de traone trök te haaje.

‘Wanneer ben je geboren?’ begòs dae pliesie noe auch in 't Hollands.

‘Weet, weet ik niet.’

‘Kom, hoe oud ben je? Je weet toch wel hoe oud je bent!’

‘D'n eerste Zondag na Sint Jan dertien gewaore.’

‘Nou, die strikke neem ik mee; ga nou maar naar huis; je zult er wel van horen. Ik zal onderzoeken of je me de waarheid hebt verteld.’

- Noe waar 't gedaon. Noe ging dae kaerel weg, d'n angere kantj oet en Jeuke keek hem nog ins nao. Kòs neet van de plaats kòmme.

Dao keek dae pliesie nog ins òm!

Mit de klump in de henj, zo hel es d'r haole kòs rende Jeuke op hoes aan sjtòng neet sjtil veurdet d'r de deur achter zich toegesjlage had.

Daen aovend baejde hae achter: ‘Dat vader behouden uit de kuil mag thuiskomen’. ‘En dat hij mij niet te hard mag preugele.’ Mer det zach d'r neet helop.

* * *

Het zoog d'r nao oet of vader 't zo sjrikkelik erg neet vonj waat d'r gebeurd waar, want hae had waal get zoer gekeke en gezach: ‘Blief mit dien fikke van die dinger aaf die dich neet aangaon’, mer ei pak rammel had d'r hem toch neet gegaeve.

En zo meinde Jeuke det 't heel geval daomit waar aafgeloupe, en mit Wulmke had d'r al dròm mòtte lache en de grote oetgehange.

- Dae jachopzichter waar eine nuje en Jeuke vertelde in geure en kleure wie d'r droet had gezeen. Nieks had d'r hem geantjwaord, kònse begriepe. Allein wie d'r op

hem wòl sjete, toen mòs d'r waal. Mer oplès had d'r hem toch mòtte laote loupe.

Ei paar waeke later, wie Jeuke het heel geval al vergaete waar en oet de sjool thoes kwaam, zoog d'r aan moder det d'r get neet in d'n haok waar.

Zie gooide de moor driftig op de sjtoof, raochelde in 't vuur mit ein furie die Jeuke neet van häör gewind waar, en dreijde zich opins òm en zach taege hem: 'Doe maaks òs get!'

Waat noe weer, dach Jeuke, waat zòl d'r noe weer gedaon hōbbe?

Veur det d'r get kòs vraoge zach moder: 'Dao, op de taofel, kiek mer ins... ein dagvaarding!'

Jeuke wis neet waat ein dagvaarding waar, mer det 't neet vāöl goods waar det zoog d'r waal aan moder hōär gezich. Op de taofel loog ein grote gael envelop en Jeuke loensde ins sjuuns nao det dink waat moder zo kort aangebōnje had gemaak.

'Kiek mer ins waat drin zit, dan zòlse ins get zeen!'

'Veurkòmme mòsse, veur 't gerech, veur die sjtrikke en det sjtruipe! Jòng, jòng, jòng, nog van ze laeve neet veur 't gerech gewaes, en noe zó get!'

Jeuke waerde kòmpleet bleik. Hae wòl get vraoge mer kòs 't neet.

Toen pakde hae det versjrikkelik dink van de taofel en haolde d'r ei groot pepier oet. Baovenaan sjtòng mit grote lètters IN NAAM DER KONINGIN!

Ware die knien dan tóch van de Keuningin, wie Wulmke had gezach?

Hae faaide 't dink weer toe en duujde het weer in de gael envelop, durfde 't neet langer in de henj haaje.

Moder zoog det en zach giftig: 'Jao, laes 't mer ins waat drin sjiteit; Goonsdaag kònse nao Remunj gaon, nao 't gerech, veur die sjtrikke!'

Jeuke pakde 't pepier weer oet de envelop en zoog weer die grote letters IN NAAM DER KONINGIN! en dan

sjtòng d'r van alles klein gedrök en ziene naam mit ei sjriefmesjien drin gesjreve.

Dao sjtòng 't: Mathias Aolysius Verheijden, en wo d'r gebaore waar en wo d'r woonde en: zoon van Hubertus Mathias Verheijden en Maria Hubertina van de Ven. Det had vas dae nutte jachtopzichter gesjreve; mer de naam van moder en van zie vader had d'r hem toch neet gezach. Wie wis dae nuttert det noe?

En dan kwaam weer get klein gedrök: om te verschijnen ter terechtzitting van het Kantongerecht te Roermond op Woensdag 24 Januari 1949 des v.m. te 9.30 uur.

- Wáát mòs verschijnen?? D'n Heilige Geest waar versjene aan de Apostele mit Pinkstere, det wis d'r waal. Waem mòs verschijnen? Mòs Jeuke verschijnen? Hae begreep d'r nieks van.

In Roermond in de Pollartstraat no.3, ten einde terecht te staan dat hij op of omstreeks 20 December 1948 des namiddags te circa 4.10 uur zich heeft bevonden onder de gemeente Zandbergen, buiten openbare wegen en voetpaden, in het jachtveld, ter plaatse genaamd de Gravenbeemden en alstoen aldaar meerdere wildstrikken, althans een wildstrik, zodanig vangbaar heeft opgesteld dat daarin wild kon worden bemachtigd. De Ambtenaar van het Openbaar Ministerie voornoemd en doa mit ink get kretskes ònger.

Jeuke veel van de ein verwònjering in de anger. Verschijnen? en ei misterie? Waat ging d'r in Gaodsnaam gebeure?

Het Misterie van de Heilige Drievuldigheid. Noe begreep d'r van daen hele brief nieks meer.

Mer ziene naam sjtòng d'r dudelik in.

‘Is det veur òs, moder?’ waogde hae te vraoge.

‘Veur òs?’ Veur dich jao, kònse neet laeze?’

‘Nao Remunj mòsse, laes dan.’ ‘Òm gesjtraof te waere veur det gedoons mit die sjtröp.’

‘te Roermond in de Pollartstraat,’ loos Jeuke weer.

Wach ins. In de Pollartsjtraot. Zachte ze lès neet det

zaat-Sefke veur ein tiedje nao de Pollartsjtraot mòs? Wie d'r bie Cremers in de kaffee de boel ongereingesjlage had, toen had vader nog gezach: 'det kos hem eine maondj of ettelik in de Pollartsjtraot'.

Mòs Jeuke noe nao de Pollartsjtraot? En hae had nieks gedaon! Efkes aan dae sjtrop geveuld.

Moder kwakde de kaetel mit aerpele op de sjtoof. Zie zach nieks meer. Alles waat ze deej ging aeve kòrtaaf.

Jeuke zoot sjtil te kieke, dòrs nieks meer te vraoge en keek nao det sjrikkelik pepier det noe aopegefaaid midde op de taofel loog. Te Roermond in de Pollartstraat - det zoog d'r mer den helen tied sjtaon. 9.30 uur. Mesjien hoole ze hem 9½ uur vas. Ins kieke, det waar zolang es van sjmòrges ach oere toet saoves half zes. Zòl dat dan de sjtraof zeen?

Noe zòlse vader dadelik heure. Dae had de vreugsjich en zòl waal dadelijk thoes kòmme.

Es d'r ins ging biechte, zòl de pesjtoor dan neet kinne sjrieve aan de Keuningin dat zijne zonden vergeven waren? Mer de biech waar geheim, det moogde dae pesjtoor mesjien neet. Of es d'r zellef ins eine brief sjreef aan de Keuningin? Sjrieve kòs d'r net. Lieve Koningin,... en dan? Ik zal het nooit meer doen en... en..., waat en? Ik zal later soldaat worden voor te vechte. En stuur mij als-je-blijf niet naar de Pollartstraat. En ik heb laats Uw Prins gezien op de Rijksweg wie die voorbijkwam in zijne òttemebiel en gewenk.

Verdöld, es d'r det ins sjreef! En dan van häör knien natuurlik. Det d'r nooit draan zòl kòmme en es ziene knien jònge had zòl d'r häör eine sjture.

Pepier had d'r waal det kòs d'r oet ei sjrif sjeure en Wulmke dae had ein envelop; dae had envelope genòg van de boereleenbank.

Zo zoot Jeuke zien planne te maken toen vader binne kwaam gesjtappe.

Jeuke wòl nog gauw det pepier van de taofel griepe,

mer 't waar al te laat. Zó had vader 't dink al zeen ligke. 'Waat is det?' waar alles waat d'r zach.

Moder goof gein antjwaord, vaegde zich mit einen tump van de sjòlk langs ein auch en bleef mer veur 't vuur sjtaon. Zachte ze noe mer ins get.

Vader dreijde 't pepier ei paar kere om en zach toen eindelijk: 'Waat noe?' en loos 't heel dink van achter en van veur. Toen sjmeet d'r 't weer op de taofel en zach: 'Waat eine flauwe kul veur zón baggetel'.

Aha, 'flauwe kul', zach vader. Det waar angere kal. Det waar mer allemaol flauwe kul.

Jeuke kreeg opins mood en zach: 'Waat flauwe kul waort vader'.

'Haai doe diene mondj,' en taegde moder: 'Mòsse dao noe veur janke?'

Toen vader det gezach had, begòs zie nog helder te janke en door 't sjnikke haer zach ze: 'Waat ein sjanj!'

'Nou, des auch nog geine maord of gesjtaole.' 'Gank mer mit hem derhaer en betaal de boete, dan is 't gedoons aafgeloupe.'

'Mòt ich dao mit hem haer?'

'Jao, hie sjteit 't: dat de ouders bij de behandeling der zaak tegenwoordig kunnen zijn. 'Meinse det ich dao auch nog ein sjich veur gaon verzoeme!'

Aete kòs Jeuke neet vääol en moder zoot auch mer te pitse wie ein kranke mós.

Ei pak sjlaeg had d'r neet gekrege, en vader had toch gezach det 't 'flauwe kul' waar.

Jeuke waerde d'r neet meer wies oet en de breek nao de

Keuningin durfde hae noe toch auch neet te sjrieve, dan waerde die mesjien nog kwaojer.

* * *

D'n aovend veur det d'r mit moder nao Remunj mòs had

d'r zo good es nieks kinne aete en sjnachs had d'r gedruimp van ein gevangenis mit tralies, zo wie d'r op ei printje d'n Heilige Paulus had zeen zitte.

Lang veur det 't tied waar veur de bös, sjtòng Jeuke al gereid in zie Zondaags pekske en mit de sjoon aan. Ein tas koffie en ein bottram had d'r mit meujte door de kael kinne kriege en hae waar al drie keere noa 't huuske gewaes. Eindelijk waar 't tied en trok d'r mit moder op de bös aan. Angers zoot d'r gaer in de bös, mer vandaag waar d'r gei plezeer aan. Hae zoot aan 't raemke en keek nao boete nao de kaal wintjerveljer en meinde det die bös veul helder leep es anders.

Moder zach neet vääöl, allein det d'r mit twee wäörd mòs sjpraeke es d'r bie de rechters kwaam en det d'r zich de veut mòs aafvaege veur det d'r binne ging.

In-ins ware ze dao, mer 't waar nog vääöl te vreug, zach moder. Wo de Pollartsjtraot waar det wis moder waal en wo de rechbank waar auch, mer omdet 't zo vreug waar en auch nog ei bietje begòs te zemele, ginge ze nog mer ins eers nao de Munsterskirk.

Dao waar Jeuke nog nooit in gewaes. Waat ein raar kirk waar det! 't Waar d'r zo duuster det d'r vas neet in zie kirkbeukske zòl höbbe kinne laeze, es d'r det bie zich had gehad. Noe mòs d'r zich nog mer ins baeje det 't good zòl aafloupe.

Moder baejde zich auch al häör Gaodsbès; det kòsse zeen. Zie bewoog de lippe d'n helen tied zo efkes op en aaf en wiesjpelde.

Zòl 't noe nog neet haos tied zeen? Es moder noe mer neet te lang hie bleef zitte. 9.30 uur, det waar half teen, det wis d'r noe waal.

Eindelijk sjtòng moder op òm weg te gaon, prònt wie Jeuke nog ins tegooi wòl beginne te baeje.

Aan de deur sopde hae good deep in 't wiewatersvaat en maakde zich mit die nate handj ei formidabel kruuts en mòs zich toen de handj aan de bòks aafvaege.

Noe ging 't d'r op aan! De Pollartsjtraot waar vlakbie

en dao zoog d'r al voort ei groot gries hoes mit tralies veur de rame. Det zòl 't waal zeen.

Bang det ze hem dao hole waar d'r neet meer, want vader had gezach det det neet kòs veur zònnen onzin.

Moder had genòg cente bie zich òm de boete te betale, daoròm waar d'r gaar neet bang meer, mer eer 't ins allemaol achter re rök waar. Jông nog 'n toe!

‘Twee fieftig,’ had vader gezach, ‘es 't neet opgesjlage is, want alles sjleit jao op, dan zòl det auch mesjien waal get duurder zeen gewaore. Efeng, doe zuus mer, en bring mich ei pekske fiene sjek mit van van Nelle, gòldj merk.’ Doa sjtông ein troupke miense veur ein iezere pòrt, die mòste dao zeker auch zeen. Auch ei paar kienjer ware daobie, dus zòl 't hie waal zeen.

Prònt sjloog 't half teen op de Munsterskirk wie moder mit Jeuke de pòrt binne ginge. In eine kleine gank sjtônge nog meer luuj en auch weer ei paar kienjer, zeker mit häör vader.

Het waerde wie langer wie volder in dae gank, want alles kwaam nao binne òm oet de raegen te zeen.

Opins ging ein deur aop en eine meneer mit ein oranje lintj òm d'n hals wo d'r ein medalie aan had hange, kwaam oet die deur.

Dae waar zeker van de konkergasie, dach Jeuke, mer bie häör hadde ze ei rood lintj.

De meneer reep heel hel eine naam aaf en toen wirmelde zich eine vader mit ei jungske nao veur toe en ginge mit dae meneer van de konkergasie nao binne.

Moder zuchde en keek ins of ze neet örges kòs gaon zitte, mer sjteul of benk ware d'r neet.

‘Griffie’ sjpelde Jeuke. Det sjtông op ein deur gesjilderd en juus wòl d'r gaon laeze waat op die anger deur sjtông toen dae vader mit det jungske alweer nao boete kwame mit dae meneer drachteraan.

‘Mathias Aloysius Verheijden!’ reep dae mit die medalie òm.

Jeuke sjròk zich kepòt. Noe waar 't dus tied; hae dach

nog gauw aan zienen Ingelbewaarder en moder duujde hem veur zich oet de aope deur in en kwaam achter hem aan nao binne.

Dao sjtòng Jeuke opins veur ein taofel mit ei greun lake dreuverhaer, prònt wie de biljaar bie Cremers en achter die taofel zoot eine geistelik en opzie aan eedere kantj auch nog eine geistelikken heer.

Die hadde waal alle drie ei wit deukske veur, prònt wie thoes zie klein zösterke òm had es moder bang waar det 't mit aete op zie Zòndaags klèdje sjlabberde.

Dae middelste waar zeker pesjtoor, det kòsse zeen, det waar al eine grieze.

‘Zo,’ zach dae middelste. ‘Wie hebben we hier?’

‘Mathias Aloysius Verheijden, oud 13 jaar, scholier, wonende te Zandbergen.’ En toen keek d'r Jeuke aan, rech in zie gezicht!

‘Vertel eens,’ zach d'r toen, ‘heb jij op de negentiende December van verleden jaar daar bij jou in de buurt wildstrikken gezet?’

‘Nae,’ zach Jeuke.

‘Wat, neen?’ Heb je die daar niet gezet? Kijk, hier zijn de strikken.’

Det had Jeuke nog neet gezeen. Dao loge dich dao die sjtröp wie ei bösselke koperdraod op de taofel, mit ei briefke draan.

‘Ben je daar op die dag dan om... 's kijken... om tien minuten over vier ongeveer niet geweest bij die strikken? Ik zal je eens voorlezen wat de veldwachter daarvan zegt. Hm..., op 19 December 1949 des namiddags te circa 4.10 uur heb ik... enz..., hier, de mij onbekende Mathias Aloysius Verheijden aangetroffen in het jachtveld ter plaatse genaamd de Gravenbeemden, die zich in de richting begaf van een twaalftal wildstrikken, die door mij daar tevoren waren opgemerkt, waarop Verheijden voornoemd zich bukde en de wildstrikken bezag en deze vangbaar stelde. Ik verbalisant... enz. Nou, moet ik die veldwachter laten komen om dat hier nóg eens te verklaren?’

Dan kun je nog eens terug komen.'

'Ja, mijnheer, hij heeft het wèl gedaan,' zach opins Jeuke zie moder.

'Stil,' zach de pesjtoor weer. 'Hij moet antwoorden. U kunt dadelijk zeggen wat u te zeggen hebt.'

'Nu, hoe is 't nou? Heb je 't gedaan of niet?'

'Ja,' zach Jeuke, dae angs had òm dae veldjwachter dae ze nog ins wòlle laote kòmme.

'Nou, sta er dan niet om te draaien,' zach dae middelste. 'Het woord is aan het Openbaar Ministerie.'

Dao sjtòng daen eine inins rechop en Jeuke zoog det dae geistelik broen sjoon aan had.

Waat d'r allemoal zach kòs Jeuke neet versjtaon, det ging zo flot en zòn raar wäörd en dan keek d'r is nao Jeuke en dan weer ins nao dae grieze. Toen ging d'r weer zitte. 'Hebt u nog iets tot zijn verdediging aan te voeren?' vroeg pesjtoor aan moder.

'Nae meneer,' zach die.

Noe zal daen eine waal get gaon zègke, dae had nog helemaol nieks gezach. Mer de middelste begòs alweer.

'Dan zal ik je veroordelen tot de straf van berisping conform de eis met verbeurdverklaring van de inbeslag genomen wildstrikken. En die berisping zal ik je dan hierbij toedienen. Dat wil zeggen, dat ik je er op wijs dat je verkeerd gedaan hebt om daar te gaan stropen en dat je dat niet mag, en als je nou weer eens iets doet wat niet mag, dan blijft het niet bij een berisping, dat kan ik je wel zeggen. En blijf in 't vervolg uit 't jachtveld. Ga nou maar naar huis.'

Waar 't det noe heel? Waar 't noe gedaon?

Moder pakde häör portemenee en wòl dae middelste twee vieftig gaeve, mer toen zach daen eine, dae nog helemaol nieks gezach had: 'Dat hoeft niet moeder, je hoeft niets te betalen'.

Dao begreep moder nieks van en ze wòl nog get zegke, toen dae mit det lintj häör zaach bie einen erm pakde en häör op de deur aan wirkde en toen sjtònge Jeuke mit

moder opins weer in dae gank en achter häör heurde ze de meneer weer eine nuje naam aafrope.

Boete pakde Jeuke moder ònger einen erm en moder had in-ins gooi zin en Jeuke had op eine keer einen hònger, einen hònger!

‘Waat ei gedoons,’ zach moder, ‘en cente wòlle ze auch nog neet.’

‘Zòl 't noe gedaon zeen?’ vroeg Jeuke.

‘Mich tunk det 't waal gewaes is,’ meinde moder, en òmdet 't raegende, en òmdet mooder zòn gooi zin had en Jeuke zònnen hònger, ginge ze ein fijn tas koffie drinke in eine lunsjroem.

Kerdju, det waar ein deftige kaffee, zònne lunsjroem. Get anders es bie Cremers! 't Waar der lekker werm en nörges zoogse ein sjtoof. Ein deftige juffrouw mit ei wit sjòlkske veur, kwaam heel belaeft vraoge van: wat zal het zijn?

‘Twee tasse koffie,’ zach moder, ‘en get krintebreudjes of zo get en ei paar flaetjes.’

Jeuke wis neet waat d'r heurde. Krintebreudjes en flaetjes, dao zòl d'r hem ins ein vaeg aan gaeve. Moder had noe erg gooi zin, det kòsse aan alles merke.

Dao kwaam de juffrouw al trök. Zie droog twee zilvere blaedjes en op eeder sjtòng ein tas koffie en daonaeve ein heel klein pötje mit mèlk en op ei sjuttelke loog nog get in ei pepierke.

‘Sjeblief,’ zach de juffrouw.

Jeuke keek ins nao moder waat die ging doen. Die sjòdde zich det melkpötje laeg in de tas, en toen waar ze nog neet vol, en ze haolde oet det papierke twee soekerkluntjes en deej zich die auch in de koffie.

Jeuke deej häör alles nao, mer ein van de kluntjes sjtook d'r zich in te tès.

Veer koffiekeukskes, twee riesteflaetjes, ei proemeflaetje en eine bòl mit soeker dròm had Jeuke zich drin gesjlage en òngertösse had hae van moder geheurd det det gein

geistelikke ware die dao zote al hadde ze auch lang zijwarte jes aan. Det ware rechters.

Kerjeus, det die gein cente wölle. Efeng, die bikke toch. Jeuke vònj det moder noe mit det geldj waal get fijns kòs koupe veur vader en veur Anneke.

En det hoofde hae moder neet te zègke, want wie moder thoes oetpakde, kwaam d'r haos gein inj aan en vader mòs d'r mit lache.

‘Die sjtruiperie is toch nog örges good veur gewaes, ‘ zach d'r, ‘en hóbse auch aan miene sjek gedach?’

Auch dao had moder aan gedach en toen goof vader häör ei muundje.

‘Doe gek,’ zach moder.

* * *

Het vreugjaor zoot in de lòch. Det kòs me aan alles merke; neet allein aan de elzeketjes die opins mit eine broene sjien langs de brookkantj sjtònge, mer auch aan de kräön, die noe mit twee aan twee in de kannedaas zote inplaats van mit ganse troup biejein de veljer aaf te sjtruipe. En het waar prònt of het veurjaor auch de miense in de kop waar gesjlage.

De vrouwluuj hònge 't bèddegood boete en lote de veurjaorswindj ins door 't hoes trèkke en de mansluuj mèsde de sjtal oet en vore 't mès nao 't landj.

De sjmeed kreeg 't drök mit paerd besjlaon en ripperasies aan klinge en kerre. De kienjer sjpeelde op de sjtraot inplaats van binneshoes wo ze de ganse wintjer toet verfaelens toe hadde mòtte zitte.

Eederein kreeg 't noe opins drök. De sjnieder zoot sjmòrges al vreug op de taofel veur de raam en loot 't neijmesjien ratele det ze 't boete kòs heure. Dae maakde de pakker veur taege de Paose.

Veur vader waar d'r auch ei pak aan 't make en Nelis waar juus bie Jeuke zien hoes kòmme zegke ‘of d'r wòl kòmme passe’.

Veur Jeuke maakde de sijnieder nog gein pekskes. Jeuke kreeg al jaors ei pekske vaerdig en waal. Det ging d'r dan op eine Zaoterdaagmiddaag mit moder koupe nao Remunj. Dan ginge ze mit de bös en in eine winkel waerde hem van allerhande pekskes gepas.

Moder veulde dan aan 't tuug en loog 't ein jeske nao 't anger opzie; híe zoot te vääöl ketoen in en dét waar te lich. Jeuke had d'r de vlem aan gezeen òm allemaol die jeskes oet en aan te doon en zich òm te dreije om moder te loate zeen wie 't van achter sjtòng.

Het eerste het beste waat dae meneer hem had aangedaon had d'r al dadelik wille haaje, en det waar auch ei fijn pekske vònj Jeuke. Dao zote opgeneijde tesse op en ei bendje in de rök, en 't waar gries, en prònt zo ein had auch Nelis van de sijnieder. Det had Nelis zie vader hem zellef gemaak en dan kòs Jeuke hem ins de auge oetsjtaeke es d'r auch prònt zo pekske ein aan had.

Mer moder vònj det 't te lich waar en meinde desse d'r alles op zoogs.

Toen had Jeuke broene en blauw jeskes gepas en zich in eine lange sjpegel bekeke, mer gein ein sjtòng hem aan es det gries.

‘Doot hem det gries nog ins aan,’ zach moder wie Jeuke häör heel zaach had gezach: ‘det gries’, want helop zien meining zegke det durfde hae neet, wo daen deftigen heer bie waar van de winkel.

D'n heer trok 't gries pekske ònger de sjtapel oet, dae baove d'r op loog en deej hem 't gries jeske weer aan. Jeuke dreijde zich vanzelf weer ròndj en lachde ins nao moder, veur te zegke: ‘aha, waat tunk uch noe van mich!’ Mer de moewe ware get kòrt en zòn baze zeen voart droet gegreujd.

Det waar minder; de meneer greep in eine rek achter de gaam en sjmeet toen prònt zo zellefde pekske op d'n helen houp veur moder neer.

‘Dit is eine nòmmer groter,’ zach d'r, keek ins op ei kaertje det achter aan de jas zoot en deilde aan moder mit det

dit zeve vieftig duurder waar.

‘Hm,’ zach moder, ‘doot 't dich ins aan.’

Jeuke had 't vaort aan en de meneer deej hem de knuip toe, trok achter aan de jas en ging toen ei sjtökske achteroet sjtaon. De moewe honge hem half euver de henj en veur waar 't auch ei bietje wied, mer de meneer zach det 't gerös ei bietje rejaal moogde zeen, want zòn men greuje hel.

Jeuke vònj zichzelf ei bietje verlaore gaon in det jeske mer wie moder zach: ‘Dan gaef dit mer,’ waar d'r toch bliej det d'r neet mit det broen hoofde te loupe, wo moder het döks aan geveuld had.

De bòks hoofde hae neet te passe, die ware joa allemaol 't zellefde.

De meneer deej noe de kaertjes van de bòks en de jas aaf en kwaam mit ein platte doos aandrage. Hae faaide 't pekske heel veurzichtig op, of d'r bang waar det 't brook en lag 't in de doos mit ei zaag pepier. De anger pekskes sjoof d'r opzie, of die gaar gein waerde meer hadde.

Moder wòl hem betale, mer det ging neet. Ze mòste nao ein juffrouw die ze ei pepierke mòste gaeve. De juffrouw keek häör neet ins aan, duujde op eine knoep: dzjing dzjing ging 't en opins sjtòng veur häör naas waat ze betale mòste. De juffrouw sjtreek de cente op, gooide get kleigeldj veur moder neer mit weer ei pepierke, duujde weer örges op en toen zach 't ‘ringg-dzjing’ en de juffrouw greep alweer ein anger pepierke van emes dae achter häör sjtòng.

Mer wo waar noe de doos? Moder had ze neet en Jeuke had ze auch neet. Moder sjtòng get te drentjele en ging toen nao eine lange gaam wo weer ein juffrouw achter sjtòng die 't pepierke van moder kreeg, ei sjtökske draaf sjeurde en opins de doos op moder aansjoof. Waat ei gedoons!

Had dae vent die doos neet dadelik aan moder kinne gaeve, dan ware ze al lang boete gewaes, want noe begòs

't Jeuke toch nut te verfaele. Mer me mòs get euver hõbbe veur zo nuuj pekske.

Noe zòl d'r de sjaele Nelis van de sijnieder ins get laote kieke. Dae mòs neet meine det zie vader allein pekskes kòs make. Zich net aandoon det waar auch 't insigste waat dae sjaele kòs. Lès had de meister ins gevraag: 'Als Jan vijf en twintig knickers meer heeft dan Piet, hoeveel heeft Piet er dan, als ze er samen vijf en zeventig hebben?' Nelis had zitte te kieke wie einen aap, knipperde ins mit de auge en òmdet d'r gein kans zoog om ein antjwaord te gaeve zach d'r: 'Met pere kan ik het beter'. En Wulmke had toen gevraag of d'r moelpaere bedoelde, mer det had de meister geheurd en had Wulmke d'r al ein verkoch veur hae d'r erg in had.

De meister loot neet mit zich kulle, nog lang neet! En Jeuke had ei geweldig resjpek veur hem. Zònne meister wis noe kompleet álles en es d'r aan 't vertèlle sjloog dan kòs Jeuke zitte loestere mit allebeij de ore wied aop en dan zoog d'r gebeure waat de meister vertèlde.

Van de Batavieren had d'r lès vertèld. Die kwame in holle boomstamme de Rijn afzakke en zo in ons land. Zij leefden van jacht en visserij. Toen had Jeuke mòtte dinke aan de Pollartsjtraot. Dan ware d'r toen zeker auch gein veldjwachters. Mer det waar auch egaal. Die hadde zònne veldjwachter auch waal gelös, die Bataviere.

Wie ze 's Zaoterdaagssmiddaags neet wiste waat te zòlle gaon doon, had Jeuke veurgesjtèld òm Bataviere te gaon sjpele. Achter aan 't brook, wo de baek op 't dörp aan leep, dao loge buim en dieke tek genòg. Waal gein 'holle boomstamme', mer det hoofde neet. Op zònne baum kòste Jeuke en Wulmke zich de baek laote aafdrieve toet in de elzesjtruuk aan 't landj van Baerke-de-proem, en dan kòste ze de buim mit ein touw weer de baek opsjeipe toet wo ze gelaege hadde.

Sjaele Nelis van de sijnieder had d'r auch bie gesjtange wie ze 't d'r euver hadde, en de sjaele dae gaer mit wòl

doon zach: ‘Des fijn, en dan bön ich mit oos Lewieke de famfaar die uch kump aafhaole’.

Det waar noe weer prònt get veur de sjaele!

‘Sjtòmmerik,’ zach Jeuke, ‘toen hadde ze toch nog gein famfaar.’

En Wulmke zach det de sjaele mit Lewieke dan mer de Kaninefate mòste zeen. Det waar Nelis auch good en hae zòl mit Lewieke de Kaninefate zeen.

Toen waar Jeuke mit Wulmke op eine baum gekraope, dae ze mit vääöl meujte de baek ingeròld hadde. De klump hadde ze zich oetgedaon en de bòks opgesjtruipt toet baove de knieje. Zo ware ze de baek aafgezak, prònt wie de Bataviere. De jas hadde ze zich binneste-boete gedreijd òm d'r wildj oet te zeen en zo, mit de bein half in 't water ware ze op de Kaninefate aafgekòmme. Die sjtònge al oet te kieke of ze de Bataviere nog neet zoge kòmme, mer dao kwaam mer nieks aafzakke en daoròm ginge die ins kieke of ze de Bataviere nog neet zoge kòmme, mer dao kwaam mer nieks aafzakke en daoròm ginge die ins kieke wo de Bataviere bleve. Die hadde zich intösse vas gevare op ein ondepe plaats in de baek en zote mit häöre baum paolvas in de zandj. Dao waar gei veur- of achteroet aan te kriege en Jeuke en Wulmke begòste taegenein al lijk neutelik te waere, toen ze dao opins de Kaninefate zoge aankòmme.

Det waar ein wilkòm aafleijing en Jeuke sjreefde: ‘Daar komt de vijand, de Kaninefate!’

Wulmke kòs de gesjiedenis op det moment zo flot neet verwirke, ging ettelikke eeue veuroet en sjreefde: ‘Wij zijn zij die het geloof brachte!’ en sjpròng op de Kaninefate aaf, die d'r oetsjòlj veur ‘gemein protestante’ en houwde op de sjaele ziene rök en ziene kop, dae neet wis wo d'r aan waar en mit Lewieke aan de handj, leep waat d'r haole kòs òm oet de buurt te kòmme.

‘Zoogse ze loupe?’, zach Wulmke, wie d'r weer bie Jeuke trök kwaam. En lol det ze hadde, lol! Jeuke lachde zich sjlap.

Mer wie moder hem dae Zaoterdaagaovend in de kuup deej òm hem zien beurt te gaeve, keek ze mit verwònjering nao Jeuke zien zuver veut en zach: ‘Wie kumps doe aan zòn zuver veut?’ en Jeuke, dae zich pas gebiech had, durfde neet te lege en zach: ‘In de baek’.

Of moder daen oetlik genòg vònj, wis d'r neet, want die zach nieks, mer det kòs auch zeen òmdet Anneke zich prònt versjik had in ei babbeltje en zo erg mòs hooste det zie hem op de rök mòs gaon kloppe.

Wie Anneke weer geweun deej, waar moder de zuuver veut zeker vergaete en ze sjroebde zien heel lief, wie geweun, verder aaf.

* * *

Det waar 's Zaoterdaags saoves fijn! Veural es vader thoes waar. Dan moogde Jeuke get langer opblieve en in de Katholieke Illustratie kieke es vader de gezet loos en de piep roukde.

Het eerste keek Jeuke dan nao ‘Sjors van de Rebellenclub’. Eigelik vònj der det grote flauwe kul, want dae Sjors deej altied sjtòm dinger. Waal neet zo sjtòm es de sjaele van de sjnieder, mer toch dreijde det altied op nieks oet. En waat eine naam! Sjors! Waem hoot noe Sjors? Sjtèl dich veur det hae ‘Sjors’ hoot. Mer det waar mesjiens in Holland, dao hadde ze van die flauw name. Hie hote ze geweun. Behalve det maedje van dae nuje miens oet de koperasie, det hoot ‘Mirjam’. Om dich te bedoon. Wanneer zòl 't Sint Mirjam zeen?

Dae miens zellef had auch zònne rare naam.

‘Kuitebouwer’ hoot dae. Kuitebouwer!

Kerdju, waat hadde ze daomit gelache. ‘Kuit’ waar ‘naas’ en ze neumde hem al ‘Nazeboewer’ en ‘Kutemetseler’. Det waar einen Hollender en dae woonde pas in de nuje winkel van de koperasie.

Mit ei wit jeske aan sjtòng d'r achter de gaam en aaf en toe kòs d'r dich neet ins versjtoan waat ze mòs hòbbe.

‘Potsoeker’ had Jeuke gevraog, en meinse det d'r wis waat det waar? Toen had Jeuke 't in 't Hollands gezach ‘potsuiker’ en d'n aezel wis nóg neet waat d'r mòs waoge. Kuitebouwer had aevel altied gooi zin en goof de kienjer die in de winkel kwame ei babbeltje toe.

Det deej Mieke-de-Krekel neet. Die had auch ei winkelke wo me zo vanalles kòs kriege, mer det waar ei klein giftig vruike en 't winkelke waar duuster, alles loog d'r euverhoup en 't rook d'r altied nao petròl.

Jeuke ging d'r neet gaer haer en ging lever nao dae miens in de koperasie.

Dao sjtòng alles net oetgewinkeld achter glaas en in nette tãötjes.

Auch ei vleismesjien hadde ze dao in de koperasie. Jeuke had gezeen wie Kuitebouwer aan het raad dreijde en dan sjoof 't vleis op en aaf langs 't mets en de sjiefkes vele op ei pepierke zo dun det ze ze hoas kòs wegblaoze.

Vleis had Jeuke neet hove te haole. Det sjneje ze thoes gelökkig get dieker, mer ins waar d'r mit Wulmke mitgewaes. Bie Wulmke hadde ze zellef gei verke. Wulmke had huidvleis mòtte haole. ‘Hoofvlees’ had d'r in 't Hollands gezach en de Kuutemetsleer had 't weer neet versjtange. Mer toen had Wulmke geweze wo 't loog en Kuitebouwer had gezach: ‘O, je bedoelt ‘zult’. Gesneden, of aan een stukje?’

‘Een half pond,’ zach Wulmke, ‘en maar fijn gesneden.’ Wiets-wiets-wiets, lidsde 't huidvleis langs 't mets en de sjiefkes vele zo dun wie pepier nao-ònger.

Doe kòs prònt zeen es 't genòg waar. Op de sjaol goof ei wiezerke aan wie vãöl of d'r op loog. Efkes euver 2½ hool Kuitebouwer op en Wulmke mit Jeuke ginge nao boete.

Dao maakde ze 't pepierke ins aoepe want zòn dun sjiefkes huidvleis hadde ze nog van ze laeve neet gezeen. Wulmke had d'r al ein in de vingers mer 't waar zó dun det 't vaort doorbrook. Het sjtökske waat d'r in de vingers hool oot d'r mer op en goof aan Jeuke toen 't anger sjtökske.

't Sjmaakde neet sjlech, ei bietje aan de zoere kantj en om de sjmaak good beet te kriege ote ze nog ei sjiefke en toen nog ein. Toen maakde Wulmke, 't pepier weer toe. 'Is det twee-en-ein-half òns?' zach Wulmke zie moder en ging 't naowaoge.

'Dè, good twee òns.' Dae Kuitebouwer goof de luuj häör gewich neet.

Wulmke deej of hem de naas bloojde en zach nieks det d'r draan waar gewaes.

Mer Wulmke zie vader, dae van de Boereleenbank waar en in 't besjtuur van de koperasie zoot, zòl toch dae Kuitebouwer ins d'r euvel aansjpraeke. Det kwaam neet te pas. En moder vertelde 't aan häör zöster en die vertelde 't weer aan emes anders en al heel gauw wis Mieke-de-Krekel, det ze in de koperasie de luuj häör gewich neet gove.

- Jao, dao mòste ze mer haergaon. Noe zoge ze ins wie ze besjete waerde. De hëllef gove ze dich. Dao kòste die waal sjoon waer van sjpele. Nae dan bie Mieke! Al waar 't dan get aajerwèts, zìé goof de luuj prònt häör gewich en es ze d'r in häör laeve zó aan had goan sjtaon, dan kòs Mieke auch waal de medam oethange, wie det miens van Kuitmans.

En eder dae op d'n aere kwam bie Mieke, waerde gevraog of d'r auch al te min gekrege had in de koperasie. Neet? Ao, kwame ze dao neet? Nou dan mòste ze ins vraoge aan angere die dao al gewaes ware, wie ze dao kòste waoge!

* * *

Jeuke had tandjpien. Sjnachs waar d'r dervan wakker gewaore. Hae had zich omgedreijd en zich mit de wang aan de kantj wo de pien waar op 't kösse gelach. Toen waar 't nog erger gewaore en weer had d'r zich op d'n angere kantj gedreijd. Het boedsde hem in de kop van de pien, mer zègke kòs d'r nemes get, want alles waar

sjtil in hoes, behalve dan 't sijnørke van vader op de kamer naeve d'r zien det d'n helen tied mer doorging.

Gggraaaang pfst, gggraaaang pfst, zo ging det mer.

Es d'r ins opsjtòng en nao ònger gòng om zich get aan daen tandj te doen. Get kaad water. Tomme, det klobde in daen tandj achter in de mòndj! Det waar einen haolen tandj en hae duujde ins draan en perbeerde of d'r hem neet droet kòs trèkke. Mer det ging toch neet, al zoot d'r auch ei bietje los en kòs hae d'r mit wiegkele.

Gggraaaang pfst, gggraaaang pfst, sijnørkde vader mer verder. Det moder det neet verfaelde!

Tomme, det hool d'r neet oet. Baeje veur de Heilige Apolonia, det hòlp had moder lès ins gezach, wie d'r auch al ins pien aan daen tandj had gehad. En toen waar 't euver gegange auch. Mer noe hòlp 't neet.

Wáát d'r eigelik mòs baeje veur de Heilige Apolonia det wis d'r neet good. Weesgegrootjes die ware veur Oos Levrouw, mer waat had de Heilige Apolonia dao aan?

Es d'r ins baejde prònt wie ein Weesgegroot en dan in de plaats van 'Maria' - 'Apolonia' zach. - Wees gegroot Apolonia, vol van genade, de Heer is met U, Gij zijt de gezegende onder de vrouwen en gezegend is Jezus, de Vrucht van Uw schoot.

Det ging good. Mer hae mòs d'r te zeer bie naodinke en raakde d'n draod kwiet.

Hae dreijde zich weer òm en weer trök, mer nieks kos bate.

Gggraaaang pfst, gggraaaang pfst, ging det mer daonaeve. En wie nieks meer hòlp en hem de traone van de pien in de auge kwame reep d'r: 'Moder!'

In-ins hool 't sijnørke op en vader reep: 'Waat is d'r?' 'Ich höb zòn tandjpien,' jankde Jeuke.

'Baej dich mer,' zach toen moder, mer Jeuke dae det middel al geperbeerd had, kwaam oet zie bèd en ging nao de kamer van vader en moder en zach nog ins: 'Ich höb toch zòn tandjpien'.

Toen kwaam moder 't bed oet, dreijde 't leech aan en zach: 'Loat ins kieke'.

Jeuke wees mit eine vinger d'n haolen tandj aan en moder keek hem in de mòndj.

'Wach,' zach moder, 'ich haol dich get kemille ònger, dan duujdse die drin, des altied good.'

Zie kwaam efkes later nao baove mit ein täötje en goof Jeuke ein hempelke kemille. Dao mòs d'r op knauwele en dan in d'n haolen tandj duje.

Jeuke ging weer nao bed en wirkde zich det bitter gereike d'n tandj in. Veurzichtig loog d'r zich weer op 't kösse en doezelde langzaam in slaop.

Mer sangerendaags sjmòrges dao had d'r 't weer. De kemille ware oet d'n tandj. Wo die gebleve ware det wis d'r neet, die had d'r vas doorgesjlik. Toen had moder hem eine wermen dook òm de kop gedaon mer auch det maakde de pien neet weg.

Dan mòs d'r mer ins nao meister Cremers gaon van de kaffee, dae kòs de pien aafnaeme.

Jeuke trok mit moder op Cremers aan. Dae waar nog neet op en ze mòste efkes wachte toet d'r ònger kwaam.

Vrouw Cremers waar hem baove gaon rope en Cremers waar vaort ònger. Hae had de haor nog ongerein en maakde zich prònt de bòks toe, wie d'r in de kaffee kwaam.

'Ha,' zach Cremers, 'tandjpien menke? Laot ins kieke, wo hóbse het?'

Jeuke deej de mòndj wied aoep en wees wo d'n tandj zoot. Meister Cremers ging mit hem op de raam aan en keek Jeuke in de mòndj.

'Aoh, kòm mer ins hiej, dao zolle v'r dich ins achter de gang vanaaf helpe,' zach d'r en loog toen einen dieke vinger mit eine zjwarte nagel op de kranken tandj.

Jeuke begòs bienao te kääke, mer hae sjlikde ins en toen hoofde 't neet meer.

Cremers keek Jeuke ins in de auge en prevelde get binnesmònjs. Toen trok d'r de vinger oet de mòndj en

maakde Jeuke klein kruutskes veur de kop en op de wange.

‘Zo, noe is 't euver,’ zach Cremers.

Verdöld, de pien waar weg!

Ja, det kòs dae Cremers. Dae had 't al van zie vader, mer aan nemes zach d'r wie d'r 't deej.

Zo kòs Jeuke toch veurzichtig zien bòttram aete, mer d'n tandj waar prònt wie van illesjiek en mit heite koffie durfde hae neet good draan te kòmme en biete deej d'r auch mer aan d'n angere kantj.

Mer in de sjool, dao begòs 't weer. Eers heel efkes, toen wie langer wie erger en op lès had d'r nog meer tandjpien es wie d'r nao Cremers waar gegange.

Dae klootvent kòs auch nieks! En òmdet 't Goonsdaagmiddaag waar trok moeder mit hem nao Remunj, nao einen tandjarts. Zie ware waal bie 't fonds, mer dao leet moder 't neet op aan kòmme. Jeuke zòl dan toet sangerendaags hóbbe mòtte wachte. ‘Fondspatiënten van 8 tot 9.’ En daonao hadse nieks te vertèlle.

Nae, dao had moder tebak van. Det had ze zellef al ins òngervònje, wie det ging mit zo fonds. - Zie waar ei paar jaor geleeje auch ins mit de kaart nao einen dokter gewaes, òmdet ze zòn sjrikkelijke pien in de maag had aaf en toe. Ze mòs d'n helen tied röpse; es ze saoves nog get oot, zoot ze sjnachs rechop in 't bèd van de pien in de maag, en mer röpse. D'n eine boer nao d'n angere. Ze had d'r al vanalles veur gedaon mer nieks hòlp. Toen waar ze mit die kaart van 't fonds nao d'n dokter gegange. Dae had häör de pols ins geveuld, de tòng laote oetsjtaeke en op de boek geduujd en wie ze had gezach waat häör mankeerde, had d'r häör ei briefke mitgegaeve veur 't krankhoes. Dao waar moder mit det briefke haer gegange en ze kreeg eine nòmmer, en waar neet meer vrouw Verheije mer nòmmer zesentwintig. Toen hadde ze fotos van häör gemaak van alle kantje en ze mòs euver twee daag trök kòmme. Òngertösse röpse moder mer door en kreeg kremp in de maag en pien in de rök.

Twee daag later kwaam ze trök in 't krankehoes, mer nemes kinde häör. Wie ze zach det ze nòmmer zesentwintjig waar wis ein zuster zich te herinnere det no. 26 dae morge trök mòs kòmme en ze wölle häör weer fottegrafere. Wie ze zach det ze det al gedaon hadde, zach de zuster: 'O, ja, dan kom maar mee, gaat maar binne'.

Einen dokter waar d'r neet te zeen, mer de begien goof häör ein sjlauch mit ei bulke ongeraan en die mòs ze insjlikke toet in de maag. Mer die zuster had good kalle, zòn sjlauch sjlikse zó mer neet in! Oplès had zie toch 't dink nao ònger gekrege en toen mòs zie lank-eweg op ein bank gaon ligke, op ein ziej.

Ein gesjlage òngerhalf oer had ze dao gelaege en nemes kwaam meer nao häör kieke en rope kòs ze auch neet.

Toen reet moder zich det gedoons oet de kael, deej zich de mantjel aan en ging op hoes aan.

Nooit had emes gevraog of ze genaetze waar, geinen dokter en gei krankehoes en gein zuster. Nae, van zo fonds mòs moder nieks meer hóbbe, dan waarse nemes, allein eine nòmmer en de res kòs häör gekrats waere. Zie waar toen nao Lottum gegange nao dae man dae mit de wichelroede wirkde. Dae had gezach det 't nieks es zenewe ware op de maag en häör ein deuske verkoch mit poejers. Det kòsde waal allemaol ei paar cent, mer 't had toch gehölpe en veur sjöttelsplak hoofde ze zich neet te laote gebroeke, al ging 't veur lauw.

Daoròm ging zie mit Jeuke nao Remunj, nao einen tandjarts, angers mòs det menke nog toet morgevreug wachte mit al zien pien, toet d'r aan de beurt waar bie de fondstandjarts.

D'n tandjarts in Remunj waar einen aardige miens. Jeuke had al vaort sjpas aan hem, want nog neet tegooi waar d'r binne of dae begòs al laege taege Jeuke te make, en veur det d'r 't wis zoot d'r in zònne sjtool, zo wie ze bie de sjaerbaas hadde.

Hae verzoop haos in dae sjtool, en op ins ging d'r zjwoek... zjwoek... mit sjtool en al omhoog.

D'n tandjarts loerde ins in Jeuke ziene mòndj, kladderde get mit tengkskes en glaeskes en toen zach d'r: 'Allee, v'r zòlle daen tandj ins efkes droet haole zònger pien'. Toen duujde hae hem get, wie ein sjpang, in de mòndj en 't begòs dao te gleuje en te kloppe. Efkes had toen daen dokter get laege gemaak, en veur det Jeuke 't wis had d'r hem roeps, dae ròtten tandj al droet getròkke.

Jeuke wol nog ziene kop griepe, mer 't waar al gebeurde. Ein juffrouw goof hem ei glaas water, det d'r achterein oetdronk.

'Spoelen,' zach de juffrouw en goof hem ei nuuj glaas. Ah, toen had d'r 't begrepe. Hae sjproedsde zien bakke vol en sjpiejde 't water in ei rood kumpke, wo 't vaort weg leep.

'Allé, sjtap noe mer op,' zach d'n dokter. Moder betaalde hem en efkes later sjtònge ze boete. Ei raar geveul had d'r in zie gezich, prònt of d'r ein moelpaer gekrege had.

Wie moder twee tääjtjes petatfriet kòch aan zo kräömke, kòs d'r bienao neet biete, mer petatfriet waar get waat neet aldaag veur kwaam op Jeuke zien menu en dus proemde hae ze mer langzaam nao binne. Allein die hel sjtökskes, die ònger in 't tääjtje bleve, die kòs d'r neet verknoeze.

D'n helen tied zoot d'r mit de tòng in det gaat in ziene mòndj, mer van de pien waar d'r aaf en van meester Cremers, dae de tandjpien kòs aafnaeme had Jeuke geinen hogen dunk meer en es d'r good naodach wis d'r neet meer of d'r aan 't kääöke waar gekòmme door dae vinger in ziene mòndj of òmdet d'r had mòtte dinke det d'r zich mit dae voele vinger de bòks aan 't toemake waar wie d'r binne kwaam.

* * *

D'n aaje sjoolmeester waar gesjtòrve. Naet dae van noe, mer 't hoof van de sjool van vreuger. Hae waar beheurlik

aad gewaore; in de tachtig waar d'r en hae waar oetgegange 'wie ein kaers' had zien hoesheldster op de winkel bie Mieke-de-Krekel vertèld. De lèste jaore waar hae nooit meer boete gekòmme en zoot allein aaf en toe veur de raam aan de sjtraot.

Hae laefde dao de lèste viefteen jaor gans allein mit To, de hoesheldster, sinds zien vrouw gesjtòrve waar.

Femielië had d'r haos gein. Allein eine naef of zo get; dae kwaam de lèsten tied de meister opzeuke. Dan kwaam d'r mit einen òttemebiel wo op de nummerplaat ein N sjtòng en daarom wis me det dae oet Holland kwaam.

De meister in de sjool had gezach det alle kienjer mit de begrafenis mit mòste gaon en zo trok Jeuke mit zien klas achter 't liek van d'n aaje meister aan nao de kirk en de kirkhaof. Dao zoog d'r op de kruutser van de grave euveral R I P sjtaon en dach of det get te make kòs hōbbe mit Roermond In de Pollartstraat, mer det zòl toch waal neet, al waar 't auch hie get wo Jeuke neet vāöl van mòs hōbbe.

Ein tiedje later, dao sjtòng d'r ein advertensie in de gezet, det alles van de gesjtòrve meister zòl verkòch waere. Vader had 't veurgelaeze en Jeuke wòl de advertensie zellef auch ins laeze. 'Ten verzoeke van zijn principaal zal notaris de Haan op Maandag 19 Juni e.k. des voormiddags te tien uur publiek à contant verkopen' en dan kwaam van alles: taofels, sjteul, fernuus, sjilderieje, bokekas, beuk en nog meer.

Jeuke vònj det ein gewichtige advertensie òmdet 't van bie hāör oet 't dōrp kwaam al wis hae neet waat eine principaal en eine notaris waar. Wie d'r 't aan vader vroeg, zach dae det d'r doa nog te klein veur waar en det eine notaris einen deftigen heer waar dae van alles kòs en moogde waat anger luuj neet moogde, daoveur waar d'r notaris.

Zondaags veur de verkoup moogde alle luuj zo mer door

't hoes van d'n aaje meister-zaliger loupe. Eederein ging ins kieke waat d'r verkoch zòl waere.

De vrouwluij veulde euveral ins aan, duujde mit ein voes op de vaere van de sjteul en op de metrasse, trokke de laje aoep van taofels en kes en droge 't heel hoes vol toter. Om vief oere mòste ze droet, want dae naef mit daen òttemebiel ging sjloete.

Auch Jeuke waar mit moder gaon kieke in 't hoes en dao had d'r dich potdorie ein heel deil opgezatte veugel zeen sjtaon! Eine kraon, mösse, ein aenj en auch ein eikäärke. Det zòl get zeen es moder die ins koch! Die kòs d'r thoes fijn ophange, prònt wie bie de meister; mer die zòlle waal sjrikkelik duur zeen en dan kòch moder ze vas neet.

Toch vroeg d'r 't häör en vaort had ze gezach: 'Dao kònse nieks mit doon, mit die klòmmele' en daomit waar Jeuke oetgekald.

Es d'r noe ging zanikke òm ze tòch te hóbbe, dan kreeg d'r ze gaar neet.

Wie de verkoup begòs, kòs me haos in de sjtraot neet door, zo drök waar 't. 't Heel dörp waar oetgeloupe en zellefs oet anger dörpe ware d'r luuj gekòmme.

Jeuke sjtòng tösse de luuj in mit vader, dae de late sjich had. Hae kòs neet vääol zeen van waat d'r verkoch waerde en daoròm waar d'r gaer op 't muurke gekraope van daonaeve, mer hae wòl vader neet in de sjteek laote, veur es de opgezatte veugel aan de beurt kwame. Dan wòl d'r toch nog ins perbere of vader ze neet wòl koupe.

De luuj sjtònge allemoal te duje veur de deur en in 't häöfke en toet midde in de sjtraot sjtònge ze.

In eine raam, op de vinstelateij, dao sjtòng de notaris, dach Jeuke; dae reep d'n helen tied waat de luuj boje en loot kieke waat d'r verkòch waerde.

Jeuke had zich dae notaris gans anders veurgesjteld. Waar det noe zònne deftigen heer? Ein möts had d'r sjeif op de kop en helemaol gei sjiek pekske aan zo wie de börgemeister.

De notaris had noe ei faeske in de henj en reep mer:

‘Twee gölde, twee gölde vieftig, drie gölde, drie gölde eenmaal, drie gölde andermaal, en derde maal. Wie is eure naam?’ Dan reep d'r nao binne wie de miens hoot dae 't gekòch had en begòs 't weer opnuuj.

Alles waerde verkòch. Taejers, kumpkes, versjette en laepels en wie d'r auch eine piespot kwaam, reep de notaris get, wo alle miense mit mòste lache, mer Jeuke had 't neet versjtange.

Det ging mer door: vief gölde, vijf vieftig, zès gölde, niemand beter dan zès gölde. Derde maal.

Mer opgezatte veugel kwame d'r neet.

Taege twellef oere ware d'r get minder luuj, want de vrouwluuj, die kaoke mòste, hadde zich op hoes aan gewirk. Op lès sjtòng d'r haos nemes meer en dao op-ins had de notaris ein heel sjtèl veugel in de henj.

‘Hie, get veur de soep!’ reep d'r. ‘Waem buujt d'r geldj veur?’

Jeuke greep vader bie ein handj en zach: ‘Vader koup ze. fijn veur thoes op te hange’.

Vader noom zien piep oet de mòndj en reep: ‘Vieftig cent’.

‘Vieftig cent,’ zach auch de notaris, ‘viefzig cent eenmaal en ander maal. Waem is 't?’

Vader reep ziene naam, goof eine gölje aan de notaris, kreeg nog vief en veertig cent trök en ging mit d'n heelen erved veugel op d'n erm mit Jeuke op hoes aan, want de notaris had zeker hòngger gekrege, waar van de vinsterbank aafgesjprònge en reep taege de paar luuj die d'r nog sjtònge, det van middaag om half-twee de grote sjtökker verkoch waerde.

Zo get had Jeuke noe toch neet durve dinke! Noe ware de veugel tóch van hem, of van vader dan, mer det waar egaal. Hae kòs ze toch aldaag zeen en vònj ze geweldig.

Thoes kòs hae ze eigelik pas veurgood bekieke.

De kraon dae sjtòng dao op zo sjtekske, prònt of d'r laefde en loerde mit kraluigskes altied dezellefde kantj oet. Eine vogel waar d'r bie, det wis Jeuke neet waat det veur

eine waar, det waar de sjoonste van allemaol. En kleure det dae had! En eine sjtert!
 Ein göldjfezant waar det, zach vader, en dao waar eine maerelink, ein bookvink, ei
 bie-möske en eine markoef, allemaol op sjtekskes, prònt of ze laefde.

‘Good det ze neet vraete en neet dinges,’ zach moder. ‘En waat mòt noe mit die
 sjtaofnèster?’

Moder bloos ins get sjtaof van de kraon aaf en bloos hem vaort eine kale kop.

‘Jazzes, dae ruzelt, dao zit de mòt in.’

Mer vader hòng ze allemaol op, zat de fezant en de kraon eder op einen hook van
 de kleijerkas, en taege de moer hòng d'r 't eikäärke en de klein veugelkes.

Tjòng, det waar net! En wie vader nao de koel waar, leep Jeuke vaort nao Wulmke,
 dae mòs kòmme kieke.

‘Veur fieftig cent,’ zach Jeuke, ‘alles bie-ein.’

‘Jao, ich weet 't,’ zach Wulmke, ‘vader zoog 't wie die vader ze koch, mer ze zeen
 veur teen cent nog te duur, zach d'r want dao zit allemaol de mòt in. Mösse mer ins
 oplètte, die valle allemaol oettrein. Bie de meister-zaliger zeen d'r auch al versjeije
 oettrein gevalle, dae had d'r eers vööl meer.’ Mer det kòs Jeuke toch nieks sjille, hae
 had ze, en es nemes draan kwaam kòste ze dao nog lang hange, hù.

Mer op eine Vriedaagaovend, wie ze bie Jeuke thoes aan de böttermèlk zote,
 kwame d'r d'n heelen tied rooj vaerkes noa ònger dwarrele.

Eers had vader zich al ein oet zienen taejer gevès, toen moder ein. En wie moder
 alweer ei vaerke in häör böttermèlk kreeg, keek ze ins nao baove. Eers sjròk ze; de
 fezant bewoog ziene sjtert!

Vader en Jeuke zoge häör nao baove loere en vader zach: ‘Waat is 't?’

Ao, de fezant sjtòng in d'n trèk, want de deur en de raam sjtònge aope. Hae weijde
 ei bietje mit de sjtert en loot de vaerkes òm zich haer vlege.

Det waar veur moder genòg òm hem te veroordeile nao de mèshoup.

‘Dach ze noe det ich die voeligheid hie in hoes wil haaje?’ En saoves kwame alle veugel en 't eikäärke veur de keuring. Allein 't eikäärke waerde goodgekeurd en moogde blieve hange. De res mòs weg.

Zo heel erg vònj Jeuke 't noe auch neet, want die beeste bleve mer altied sjtil éine waeg oetkieke en verwaegde zich nooit. Det waar auch gein aardigheid, mer in de meskoel wòl d'r ze toch auch neet gooje en daoròm loog d'r ze allemaol mer op de zòlder en ei paar daag later waar d'r de heel menazjerie al zo good es vergaete.

* * *

Vandaag trok de persessie nao de Kepel. Waem mer efkes gaon kòs, oet 't dörp, ging mit.

Det waar vreuger waal get anders es noe. Wie grootmoder nog mit ging, toen ginge ze te voet. Ein hoefker kwaam achterop mit de kòrf mit bòttramme en òm de luuj op te laje die te meug waerde.

Det waar nog ins mit rech ‘eine baejwaeg’. Noe waar nieks meer draan. Mit ei paar bösse trok de heel persessie 't dörp oet. Efkes boete de sjtad kwaam alles oet de bös en dan begòs de persessie eigelijk pas persessie te zeen.

Auch vandaag sjtònge d'r weer vief bösse gereid aan de kirk en de brudjes zote al mit de zuster en de juffrouw drin. Eeder dae mit ging had eine nòmmer gekrege in waat veur ein bös det d'r mòs zitte. Moder zoot in de tweede bös en Jeuke in de veerde, want Jeuke dae waar vandaag kraol. Hae mòs mit Wulmke aan eedere kantj van de vaandel loupe en ei kweske vashaje. Eers had d'r gemeind det d'r mit aan de kaers moogde drage, mer det waar hem langs de naas gegange. Noe droog de sjaele van de sjnieder ze en auch nog vief anger jònges. Zo zjwaor waar die kaers noe waal neet, mer 't waar toch eine kedae van ein kaers en sjoon es die waar! Mit golje

lètters sjtòng d'r op: O. Lieve Vrouw B.V.O. en dan dao-òm allemaol blauw bleumkes en drònger - Zandbergen 1949 -. Doe begreeps neet wie ze zo get sjoons kòste make. Jeuke vònJ 't nog jaomer òm zòn kaers aan te sjtaeke, mer alla, veur Oos Levrouw kòs me nieks te vääol doen.

Jeuke en auch Wulmke hadde allebei eine zjwarte rok aan en ei wit rökkelein, prònt komplette klein pesjteurkes, zo zoge ze d'r oet.

Wie alles good en waal zoot, dao ging 't haer! 't Waar heit in de bös en de sjtaof kwaam baove door de plefòng nao binne.

In Remunj, langs 't sjaor, dao sjtèlde zich de persessie op. Eers kwaam Baerke-de-proem, dae droog 't Kruuts en dan kwame de jònges van de sjool mit dao achter de vrouwluuj en de brudjes. Die droge bekaekes en körfkes mit gekleurde pepierkes die ze oet mòste sjtruije.

Veer grote brudjes droge ein börg mit ei beeldje op van Oos Levrouw, det sjtòng te wiegkele, det kòs Jeuke zeen want achter de brudjes kwame die mit de kaers en vlak dao achter d'n doojegraever mit de vaan, wo Jeuke en Wulmke naeve lepe mit d'r achteraan de mansluuj van de Heilige Femielle.

Meneer Pesjtoor begòs veur te baeje en toen baejde de angere nao en de persessie zoot zich in bewaeging en ging op de Kepèl aan.

Jeuke baejde helop mit en òmdet daen doojegraever, dae de vaan droog, nog al wied doortrooj, zote ze d'n helen tied baove op die mit de kaers en Jeuke had al eine keer achter op de sjaele zie rökske getraoje. Ei rood rökske hadde die mit de kaers aan. De sjaele keek ins zoer òm, mer Jeuke deej of d'r nieks zoog. Noe bleef daen doojegraever ei bietje meer achter en Jeuke mòs mer d'n heelen tied nao de sjaele zie rökske kieke det achter hem aan ei bietje euver de gròndj sjleipde.

- Op ins lidsde de sjaele oet, en tròk de anger kaers-

draegers ei bietje opzie, det ze haos de kaers mòste loslaote.

Jeuke en auch Wulmke hadde hem de sjuver zeen make en wie ze zoge wo de sjaele in getraoje had en euver oetgelits waar en toen nog ins mit zie rökske d'r door sjleipde, toen kòste ze zich neet meer haje van de lach, zodet d'n doojegraever tösse 't baeje door mòs vraoge of ze neet good wies ware en of ze zich neet sjaamde.

Jeuke deej zien bès òm serjeus te zeen, mer durfde Wulmke neet meer aan te kieke en waar blie det d'r aan de Kepèl waar.

Dao binne waar 't lekker keul.

Jòng, waat sjtònge dao grote, dieke kaerse naeve de moer. Wo Jeuke zoot kòs d'r laeze van wo ze kwame. Van alle kantje, van Breda, van Amsterdam. Estebleef, det ware dich kaerse! Wo häör kaers zòl kòmme sjtaon det kòs d'r neet zeen, want allemaol die dinger wo kaerse op koste sjtaon, dao sjtòng d'r al ein op. En gein ein brandje. Die sjtoke ze zeker aan es d'r get te doon waar.

Dao heel baove in, veur d'n altaor, dao sjtòng 't merakeleus beeldje van Oos Levruike. Ei gòlje kreunke had Ze op en auch 't Kiendje Jezus. Waat Die dao fijn sjtòng! Allemaol mit blauw en gael tuug dròmhaer en blome van ònger toet baove.

Det beeldje had einen herder dao heel lang geleje gevònje in eine pöt, en toen had d'r ei kepèlke daoveur gemaak en later hadde ze dees kepél gemaak.

Mer good det de sjeper bie häör neet zo beeldje ein vonj, dae waar nog te lui det d'r zich boekde òm 't op te rape. Moder pòmpe twee fleskes mit water vol, in eine gank naeve de kepél. Die noom ze mit, det waar everal good veur. Jaomer det ze d'r toen gein gehad had, wie d'r zòn tandjpien had, dan had det vas gehòlpe.

Dao in dae gank kòsse auch kaerse kriege òm te laote branje en dao sjtònge dich get kaerse bie-ein!

Moder koch auch nog ei paar pepiere vaendelkes en ei wie-water-bekske en eine rozekrans dae gewiejd waar.

Det zach dae miens van 't winkelke det dao sjtòng. Det ware prònt zòn winkelkes wie op de kirmes sjtònge. Es d'r noe nog sjuugkelkes gesjtange hadde en eine kannepee, dan waar 't prònt kirmes gewaes, mer det kòs netuurlijk neet vlak bie de Kepél. Sjtèl dich veur - boete meziek van de kannepee en binne van de kirkòrgel.

Wie de kruutswaeg gebaejd waar en 't Lof oet waar, toen trokke ze weer op hoes aan. Noe sjtònge de bösse vlak bie de Kepél en ginge ze neet meer in persessie trök. Dao ware de meiste auch te meug veur en ze hadde pien aan de veut, ware naat bezjwèt, hadde kremp in de boek en hònger.

't Waar tied det Jeuke thoes zie rökske oet kreeg, want de proeme en 't ies det d'r aan de Kepèl gegaete had, begòste danig te wirke.

* * *

Grootmoder zoog d'r de lesten tied mer sjlech oet. Ze mòs sprikkelik hooste en waar te meug det ze opstòng.

Tant Truij had häör fleeren-thee laote drinke, mer 't hòlp neet vääol en toen had Truij moder kòmme rope, want grootmoder beveel häör nieks.

Same hadde ze dan mer besjlaote om d'n dokter te laote kòmme en bie Ridderbaeks van de Boereleenbank hadde ze hem opgebeld, want in Zandjberge dao woonde geinen dokter, waal ein wiesvrouw. Die hadde ze auch dökker neudig.

D'n dokter had grootmoder ins óngerzòch en gezach det ze in gei geval 't bèd oetmoogde en had häör poejers gegaeve en sangerendaags zòl d'r trök kòmme. Wie d'r daags drop trök kwaam toen had d'r tant Truij appaart gerope en gezach det 't good waar es zie grootmoder lote bedene. En d'n dokter had good gezeen, want ei paar daag later waar ze aan 't bagere gesjlage en taege de morge waar ze in-ins weg.

Dao loog grootmoder noe, dood.

Jeuke dae nog nooit eeder einen dooje gezeen had, vònj det ze dao toch sjoon loog. Prònt of ze sjleep. Mer hae wis waal baeter. Noe waar ze zalig; of mesjien nog neet helemaol, want dao mòs nog veur häör gebaejd waere. ‘Bid voor de ziel van Zaliger’ sjtòng altied op de doodsprintjes. Mer veur grootmoder zòl waal zo vääol neet gebaejd hove te waere veur ze zalig waar, die had jao nooit nieks gedaon. Me wis aevel neet wanneer of me oet kòs sjeije mit baeje, of 't noe genòg waar of neet.

En later zòl ze verrijze, op d'n daag van 't laatste oordeel. Of ze Jeuke dan nog zòl kinne? Want dan waar hae jao eine grote miens.

Es alle luuj die mit de begrafenis gegange ware, einen Onze Vader en ein Weesgegroetje veur grootmoder gebaejd hadde, dan mòs ze noe toch vas en zeker waal in d'n Hemel zeen, want dao waar vääol liekvolk gewaes.

Tant Antje oet Antwerpe waar auch gekòmme. Det waar auch ein zöster van moder, prònt wie tant Truuj.

Tant Antje waar al heel lang in Antwerpe en waar dao hoesheldster bie eine deftige beròn of zo get. Zie sjprook heel op zich Antwerps en zach taeye Jeuke: ‘Me manneke’. Mer ze had hem nieks mitgebrach oet Antwerpe en det had häör toch waal net gesjtange, veural veur zòn sjieke medam.

‘Vaort zoot 't Antje mit de peut euveral in,’ had moder taeye vader gezach en Truuj had hem gevraog ‘of 't get zòch’.

‘Ik kik zaan toch zeker eve goe gerechtigd azze gaa,’ had Antje vaort d'r op geantjwaord.

Mer Tant Truuj waar auch neet op häör muundje gevalle en die zach: ‘Doe kumps braaf laat. Twee jaor hõb ze dich neet laote kieke en mozes hõb ze nooit gegaeve veur get veur moder-zaliger’.

‘Ge het gaa van maan geene las nie gehad euk nie, zulle,’ sjtechtelde Antje verder.

En zo ging 't door toet 't tied waar veur de bõs nao Remunj en veur d'n trein nao Antwerpe.

't Waar sjtil in hoes, noe grootmoder weg waar, al had ze nooit vööl laeve gemaak.

Mer lang zòl 't neet sjtil blieve.

Nog neet tegooi waar grootmoder bie Oos Lievenheer, of dao kwame al miense ins polse 'wie det noe mòs mit det hoes?' Of ze 't neet kòste hure? Of Truuj dao bleef wone? Of Truuj neet nao 't Kleusterke ging, want dao had 't jao ein gooi oppassing en vanalles vroege ze Truuj en van allerhande gooje raad kreeg 't.

Dao ware leefhöbbers zat veur 't hoes wo tant Truuj noe allein in woonde.

In de bös, die de mienwirkers nao de koel brach, waerde d'r auch genòg euver gekald, wo vader bie zoot, of dae neet get los leet wie 't mit 't hoes zòl gaon. Mer vader bemeujde zich dao neet mit en zach: 'Waat Truuj duit mòt 't wete.'

Veural Franso van Sjtien van 't Pumpke, dae waar sjrikkelik happetig op det hoes van Truuj en det had zien raeje, want Franso zoot erg benepe behoese en wòl ins eindelijk ein groter woning höbbe es wo d'r noe in zoot. Die waar wòrkelik braaf klein, en dao mòs nog get kleins biekömme auch binnekòrt.

Franso zoot zich in de bös daoròm naeve vader en begòs hem d'n helen tied mer euver det hoes van Truuj.

Toen had vader gezach: 'Franso, sjrief eine brief aan 't gemeintebesjtuur en dan zitse dao alles in oetrein, mesjien kriegse dan 't hoes waal toegeweze.

De angere die in de bös zote die beaamde det en Franso besjloot dae raad op te volge.

Ei paar daag later toen kreeg de börgemeister de brief van Franso wo in sjtòng:

Zeer eerwaarde heren Gemeentebestuur

Wij zijn zo klein behuis dat wij maar een bed in de kamer kunne opstellen.
Wij hebben het dan zo benouwd dat wij ons niet kunnen keren van de ruimte.

Ik heb rimmetiek en een kind van een jaar en dat komt allemaal van de
voch.

Ik ben sins 8 maanden getrouwd en mijn vrouw is in andere
omstandigheden. Nu vraag ik U moet dat zo blijven. Ik ken dat gesnork
van mijn vrouw niet langer handhaven en ik maak mij ernstig bang dat dit
nooit zal veranderen of U moet ons helpen om op een gescheiden bed te
slapen, wij willen ook wel eens languit liggen.

U moet maar eens komen kijken want de huisbaas verrek het.

De muren van de kamers naas ons die de griep hebben zijn zo dun dat ze
ons door de muur aansteken. Als U eens polshoogte komt nemen kan U
ook de koors krijgen.

Zo dus weet U de toestand en van Trui van de Ven die daar nu alleen zit
was wat voor mij hetgeen ik aanbeveel.

Ik heb de eer te zijn
Franswa Kuipers.

Maar Truij waar neet gek. Nog lang neet!

Truij dach aan gei kleusterke en es alles ins gedeild waar dan zòl Truij waal ins
kieke waat 't deej, want vief-en-veertig waar zo aad nog neet en me kan nooit wete.

* * *

Omdet Jeuke zie vader noe in de rouw waar, kòs d'r neet nao 't sjöttersfees en Jeuke
vònj det jaomer, want dao waar nieks waat d'r lever deej es nao 't vogelsjete kieke.
Zondaags nao de vesper dan begòste ze altied te oefene. Dan sjtònge de men, òm de
beurt, wied mit de bein van-ein, sjtevig taegde de buks aan te lãone en loerde mit ein
auch toe nao baove, nao 't poepaerpelke det geraak mòs waere. Sòms kòste ze erg
lang loere en dan op ins: 'p e n g' en dao waar weer ein aerpelke minder in de riej.

Sjorges waar 't al begòs, 't sjöttersfees. Mit bösse en mit fietse ware ze van alle kantje aangekòmmen en in de veer kaffees van 't dörp waar 't euveral aeve drök.

De fietse sjtonge mit hongerde taegenein in de bõngerd van Keub Valentien. Keub zellef sjtong aan de hék en goof kaertjes aaf, wo d'r mit potlood eine nòmmer op gesjreve had en dan mòste ze hem ein dubbeltje gaeve.

De kròmme knech van Keub pakde dan de fiets aan en duujde dan zo zellefde nummerke örges op de fiets, tösse de sjpake of tösse de bel en 't sjtuur, det kwaam zo neij neet es Keub 't dubbeltje mer had.

Es 't drök waar en dao kwame ze mit vier of teen fietse tegeliek, dan kòs de kròmme 't neet bie haje en sjtook d'r de nummerkes mer zo op good gelök aaf op eine fiets, egaal van waem. Det maakde nieks oet, want es ze saoves weg ginge, dan hadde ze 't lief vol beer en dan vèsde eeder ziene fiets waal oet d'n houp. Dan waar geine Keub en geine knech meer te zeen. Mer Keub maakde gooi zake en det deej auch Cremers.

Want in dem ziene bõngerd dao waar 't groot sjöttersfees. 'In de lommerrijke boomgaard van Café Cremers' sjtong op de plakkate, die toet wied in 't røndj in de kaffees en bie de kwaffeurs ware opgehange.

Taege éin oer begòs d'n optòch te trèkke.

- Trum-trum-trum de trum, sjloge de tamboers; auch ware d'r troeme die leger gesjtump ware en die zachte: trom-trom-trom-de-trom.

De sjötters lepe sjtols rech-op in 't gelid en in de pas. Dao ware d'r bie die neet good rech-op kòste kòmme, die 't lief te vööl vergreujd waar nao de sjöp en de reek.

De keuning van eder sjötterie hòng van veur en van achter vol zilvere plate. Det ware de men wo heel de sjötterie greuts op waar en wo ze auch vandaag weer op raekende.

Doa kwaam haos gein inj aan d'n optòch en me waerde sjael gekeke nao allemaol de gekleurde pekskes, plume en

blinkende echte sabels. Zo trok de sjoet door 't dörp en bie Cremers de wei in.

Dao sjtonge lang taofels en benk en waal vief sjeetbuim. D'n ingank hadde ze versierd mit dennegreun en pepiere roze, roje, greune en blauwe en d'r baove hòng ei kertòng mit *W e L k O m*.

Veur vieftig cent kòs eederein binne en kòs dan mit de naas veuraan sjtaon òm te kieke wie 't ging.

Cremers loot de beerkraan mer loupe en had nog geinen tied det d'r hem toedreijde. 't Ein glaas nao 't anger hool d'r ònger de kraan en zat ze mer naevenein op 't befet, wo Merieke, zien dochter, ze op de deenblaedjes zat van de kelners die de cente dan op 't befet sjmete wo Merieke ze wegpakde en in de laaj duujde.

Dan kwame de kelners mit heel ervels laeg glazer en die sjeulde Kristien oet in eine zinke bak. Kristien sopde dan zo glaas in de bak en zat 't 't ungerstebaove naeve zie vader. Cremers greep de glazer dao weg en maakde ze weer vol. De organisasie waar prima in aorde.

D'n hele kaffee hòng vol zjwaore rouk van de segare en de siegeretjes. En Kristien sjeule mer. De sjeulbak had noe zoget aevevööl sjoem es 't beer zellef en es 't neet flot genòg ging, greep Cremers auch al ins ei glaas ongesjeuld, want wachte kòs d'r neet.

‘Zssjsssss ch ch ch,’ zach op ins de kraan. Dan waar 't vaat aaf en alles mòs wachte toet d'r ei nuuj aangesjlage had. Op zo moment kòste Merieke en Kristien ins efkes aosem haole en zich de krulkes oet 't zjweitend gezichje sjtrieke.

Jeuke had nao d'n optòch gekeke wie dae bie häör veurbie kwaam. Moder waar neet aan de deur gekòmme òmdet ze in de rouw waar.

Wie ze allemaol veurbie ware, waar Jeuke d'n optòch naogeloupe en d'r naeve op toet aan d'n antree van de bòngerd van Cremers.

Doa had d'r Wulmke getròffe en same ware ze ins gaon kieke of ze achterlangs neet door de hèk nao binne kòste.

Dao achter langs de bòngerd van Cremers waar ein wei mit kuuj en dao sjtòng puntdraad òm. Dao waar waal òngerdoor te kòmme, mer de däöre hek òm de bòngerd van Cremers, dao waar neet zo lies doorhaer te kòmme.

Eindelijk hadde ze toch ein plaetske gevònje wo ze mesjien door kòste. Mit ei mets peuterde Wulmke nog get tekskes weg en Jeuke dabde mit de henj get aerd weg. Zo waar 't gaat groot genòg gewaore om dr gemakkelik door te kroepe. Eers ging Wulmke ins mit de kop d'r door, òm te zeen wo ze oetkwame en of d'r gein luuj in de buurt ware. Toen Wulmke gezeen had det mit de rök nao hem toe eine jòng zoot, dae dn erm òm ei vroumes zienen hals hool, kroop d'r verder door 't gaat en Jeuke kwaam achter hem aan.

Zo langzaam, mit de henj in de tès, wirkde ze zich op de sjötters aan. Mer 't sjtòng d'r zó vol det ze nieks kòste zeen en daoròm ginge ze mer op zòn houtere bank sjtaon. Dao kòsse 't fijn zeen. 'Peng,' 'klets', die sjote dich dao det waar leefhòbberie.

Nemes had häör in de gate. Dao lèdde nemes op häör. Es dae vent aan d'n antree de cente mer had.

En Cremers tapde mer door. 't Ein vaat nao 't anger ging draan, toet d'r angs begòs te kriege det d'r gei genòg beer zol hóbbe. Waat waar det? Nog mer drie vaat? Waat dan? Waat eine sjaaj! Waem had auch kònne dinke det 't zo waer gewaore waar, zòn durstig waer en zo vääöl volk. Kòs d'r mer eine nao de broewer sjture. Ins efkes kieke of d'r in de bòngerd nemes zoog.

Kristien mòs mer tappe, 't sjeuple kòs waal wachte, det kwaam zich zo neij neet. Beer det kwaam d'r meer op aan. Kieke of d'r neet zo menke zoog dae kòs gaon tillefenere örges.

Nog zes vaat zòl waal genòg zeen, dan had d'r d'r nege. Wach, dao sjtòng det jungske van Ridderbaeks, die hadde dao auch tillefoon.

Wulmke en Jeuke hadde Cremers nao boete zeen kòmme en zeen ròndjkieke en ze hadde zich aangesjtote. Òmdet

häär gewete neet zuver waar, meinde ze allebeij det Cremers oetkeek nao miense die zònger cente ware binnegekòmme.

‘Dae zuut òs,’ zach Jeuke.

‘Dae kump hiej op aan,’ zach Wulmke.

En prònt wie Cremers rech op haar aafkwaam, ware ze d'r heel zeker van det d'r haar droet wol jage of cente wol hóbbe, die ze neet hadde.

Mit éine sjprunk ware ze de bank aaf, euver ein taofel haer, langs de verleeftde kòppel, die dao nog zoot en euver de boek door 't gaat in de hék eweg, en toen loupe waat ze kòste; de puntdraod òngerdoor en dao bleve ze pas sjtaon. Mòtdòmme, det had neet vööl gesjild!

‘Kiek ins hie,’ zach Wulmke en loot aan Jeuke zien henj zeen, wo d'r mit in eine koeflater terech waar gekòmme en Jeuke mòs lache det d'r kròmmp mòs gaon sjtaon, mer wie d'r zich boekde zach Wulmke: ‘Kiek auch mer ins op diene rök, dan kònse nog get doorlache’.

Jeuke kòs netuurlik neet op zien rök kieke en veulde ins mit ein handj waat dao te doen waar. Hae veulde dao get kepot, en wie d'r zie jeske oetdeej, zoog d'r waat 't waar. Eine prachtige winkelhaok had d'r dich dao, midde op de rök en det in zie Zòndaags pekske.

En wie d'r thoes waar begòs dao 't fees veur Jeuke pas veurgood; kòmpleet, mit feespredikatie.

* * *

Berb, de maag van meneer Pesjtoor waar ei good miens, mit ein hert van göldj; och det zeen waal alle pesjteursmaeg, mer Berb waar toch zo zaach miens, det kòs nog gein vleege kwaod doen, laot sjtaon ei veugelke. En de veugelkes die wiste det, want Berb voorde haar aldaag en ze kwame toet op de sjtoep van de keuke zitte en huppelde euver de vinsterlateij es Berb de greumele oet 't taofellake sjuddelde.

Mer det ze zó taam ware, det had Berb nog nooit teveure mitgemaak.

Dao zote dich dae mòrge op de vinsteralateij drie nette veugelkes, zo röstig, sjtil te kieke of ze wòlle zegke: ‘Hè, hè, hie is 't nog ins lekker zitte, en waem duit òs get’. Berb wòl ze neet opjage, de beeskes. Mer wie Berb sjmiddaags de taofel ging dèkke, toen zote dich die drie veugelkes dao nog altied sjtil te kieke en det vònj Berb toch waal get raar. Veurzichtig deej 't de raam aop en nog boezjeerde de veugelkes neet, mer bleve sjtil zitte. Toen boekde Berb zich get naoveur om ze van doonbie te bekieke, mer de veugelkes trokke zich van Berb nieks aan en bleve zitte wo ze zote.

Es 't wintjerdaag gewaes waar zòl 't gemeind hóbbe det ze bevroore ware gewaes, mer det kòs noe toch neet. Toen dach Berb zo veugelke ins vas te pakke; woveur det wis 't eigelik neet good, en 't noom heel veurzichtig ein van de veugelkes in ein handj en wòl 't ophöffe.

Van sjrik trök Berb de handj trök. 't Veugelke zoot sjtief op de vinsterbank vas en Berb had ein heel handj vol vaerkes. Toen zoog 't pas det de veugelkes opgezat ware en mit sjtökverf op de lateij geplek.

Berb sjmeet de raam toe en ging nao boete òm de boel van de lateij aaf te poetse.

Om 't heukske van de hèk, sjtònge ei paar jungskes te lache det ze zich de boek mòste vashaje.

Jao, det Jeuke en det Wulmke hadde nog meer van die veugelkes van de zölder aafgehaold. Auch de fezant. En van de fezant dao mòste ze nog meer plezeer van hóbbe es van die drie klein dinger bie Berb van meneer Pesjtoor. In ein groot hoes, mitte in 't dörp, dao woonde d'n ‘Enesbejer’. Zo hoot dae niens neet, mer zo neumde hem toch eederein. Op zien deur sjtòng ei net wit plaetje en dao sjtòng op: H. Seems, Veevoeder en aardapelen.

D'n Enesbejer waar eine grote kaerel; hae had eine roojen dieke kop en droog altied ei greun heutje mit ei vaerke. Wooròm of ze d'n Enesbejer taege hem zachte, det wiste

Jeuke en Wulmke neet, mer 't mòs get te make höbbe mit de Pruse die hie ware gewaes in d'n oorlog.

Vader had gezach, wie Jeuke hem vroeg wooròm det ze taeye Seems d'n Enesbejer zachte, det d'r dao nog te klein veur waar òm det te begriepen, mer det dae veur de Pruse gewaes waar. 'En zien vrouw is ein pruzin,' had moder gezach. 'Lotte' hoot die. Zie hadde hem nieks kunne doen, zach vader en noe kreeg d'r nog ein heel klats geldj oet omdet d'r gezaete had veur nieks. 'Des nogal get sjoons, dao haaje ze dich loonbelasting veur in. Es die oet den Haag veur häör cente de koel in mòste, dan zòlle ze d'r zo lies neet mit òmsjringe.

Mer Jeuke waar neet vööl wiezer gewaore door die ekspliekasie. Waal had d'r begrepe det d'r get neet in aorde mòs zeen gewaes en daoròm had Jeuke 't neet erg op Seems sjtaon.

Jage deej d'n Enesbejer auch en es d'r mit zienen hòndj 't brook in trok, dan zoog d'r prònt droet wie dae jachopzichter, dae Jeuke mit die sjtröp zòn nette gedreijd had, en al daoròm kòs Jeuke hem neet te bès höbbe.

En daoròm had Jeuke auch de fezant van de zòlder gehaold, wie Wulmke hem gezach had det ze de fezant örges mòste neerzitte in 't veldj es d'n Enesbejer weer op jach ging. En det deej Seems geregeld Zaoterdaagssjmiddaags. Noe hadde ze hem dao net neergezat. Prònt in ein vóór langs ei sjtök mit kròtte, efkes baove de vóór oet.

D'n Enesbejer ging mit zienen hòndj 't veldj in òm ein oer of twee. Achter ein aerpelekoel zoge Jeuke en Wulmke hem kòmme.

D'n hòndj, mit de naas euver de gròndj, leep krits krats door 't veldj; dreijde zich òm, kwaam trök, leep weer get veuroet en Seems mit wiej passe achter hem aan, 't gewaer gereid om te sjete. Mer nieks joog Bello op.

- Opins float d'n Enesbejer d'n hòndj trök, en bleef sjtaon. 'Hae zuut hem,' fluusterde Wulmke.

Seems kòs neet begriepen det d'n hòndj dae fezant neet

teikende. Angers had d'r toch gauw genòg de lòch van ein klòch petrieze en anger wildj.

D'n Enesbejer waar geine broodjaeger, mer einen echte sjportjaeger en wòl de fezant neet sjete veur det d'r opvloog.

Mer of dae fezant noe nieks merkde?

Seems mòs d'r òm lache. Zo zeker had d'r nog nooit get veur de luip gehad, dus zòl d'r d'n eerste sjeut mer in de lòch doen, es de fezant dan opging, goof d'r hem mit d'n tweede sjeut de vol laag.

P a a a f, klònk 't opins euver 't veldj haer! - Mer de fezant bleef zitte.

Toen leep Seems op de fezant aaf en zienen hòndj mit hem. Hae boekde zich ei bietje, Bello rook ins aan det gekleurd dink, hōfde, toen eine poot op en kradsde mit de achterpeut get aerd op de fezant aan.

D'n Enesbejer keek nao alle kantje rōndj, mer zoog geine miens.

Achter de aerpelekoel loge Jeuke en Wulmke op de grōndj en duujde zich ein voes in de mōndj òm zich stijl te kōnne haaje.

Wie Seems thoes kwaam vōnj d'r in de brevebōs ei pepierke en dao sjtōng heel net gesjreve op:

Heb gij van de jach
Ook een sevantje meegebracht?

* * *

Tant Truij ging trouwe.

Det waar get angers es nao 't kleusterke!

‘Het haet geliek,’ had moder gezach, ‘en Tienes krieg ein gooi vrouw aan hem.’
En det kreeg Tienes.

Truij kòs alles. Det kòs kaoke, wirke en neet te vergaete neije. Det maakde kleijer, prōnt wie ze in de modeblajer sjtōnge. De vrouwluuj hoofde mer in zo modeblaad te kieke en aan Truij te wieze wie ze 't wòlle hōbbe. En

Truuj had klantje genòg. ‘Waat höb geer aan zo kleid oet eine winkel?’ zach Truuj. ‘Die waere mit honger tegeliek gemaak en eederein löp d'r mit.’

Nae die kleijer die Truuj maakde det waar get anders, dao leep neet eederein mit, nog lang neet. Es geer d'r ein wòlt höbbe mit veur ei plat sjtök of mit ei sjammezetje, Truuj maakde 't vaerdig.

En eederein dae zo kleid van Truuj aan had, meinde det d'r noe auch zòne nette pòppekop had wie die dames die in de zjoernaal sjtonge. En det goof gemeinlik d'n doorsjlaag. En Truuj kreeg auch eine gooie miens.

Tienes waar witman. Kienjer had d'r neet en al waerde al ins gekald, det daen Tienes vreuger sòms eine rare sjaats gereje had, van Tienes waar momenteel toch nieks te zegke en hae brach mit de fiets de breve en de anzichs-kaarte zonger mankere op häör plaats wo ze zeen mòste. Daen Tienes det waar d'r mich anders eine gewaes! Veural wie d'r ònger deens waar. Dae sjtong kòmpleet veur nieks, en dreijde d'r auch nog altied good door. Doe höbs van zòn baze.

De serzjant-mejoor had hem ins oetgesjik mit ei briefke van vief-en-twinjtig gölje. ‘Colbers,’ had d'r gezach, ‘ik moet soldij uitbetalen en heb geen kleingeld genoeg, zie jij of je die vijf-en-twintig gulden in de stad klein krijgt. Breng maar terug zo klein mogelijk.’

Tienes waar op sjtap gegange en had òngerwaeges get kinnisse getròffe en waar aan 't preuve gesjlage en op lès waar d'r in de kezerne trök gekòmme, neet heelemaol loodrech meer. En toen loog d'r op de taofel van de serzjant-mejoor ein äörtje neer en zach: ‘Kleiner kon ik het niet krijgen, mejoor’. Efeng, doa waar 't tied; mer de mejoor mòs d'r zellef mit lache en wie dae 't later aan de kaptein vertelde, toen mòs dae auch lache en zach: ‘Majoor, hoeveel heb je de vent al ingehouden?’ ‘Zooveel,’ zach de mejoor. ‘Hier,’ zach de kaptein, de rest doe ik er bij, de mop vind ik te mooi’.

Det ware toen van die kapteins mit get aan de veut en van de mejoors die häör luuj kinde.

Mer Tienes kos auch zienen deens en waar neet bevroore es 't d'r op aan kwaam.

Nae, Truij krieg eine gooje miens aan Tienes en Tienes krieg ei good vroumes aan Truij en daarom waerd d'r broelof gehaaje. En of!

Tienes had zich veur d'n trouwdaag de sjaket geleend van Kuitebouwer en de sjtriepkesbòks, en dae leende hem det gaer, want Kuitebouwer waar gesjeid genòg òm te begriep det d'r dan auch van alles levere kòs veur de broelof.

Tienes sjtòng d'r wòrkelik sjoon op. De jas waar hem ein tikske te ing en de moewe heel efkes te kòrt. In d'n hals sjtòng de jas hem ei bietje nao achter, mer waem nao zòn kleinigheidjes kiek is eine pezewaever.

Auch Truij moogde d'r zeen. Het had zich ei kleid gemaak van blauw sjtòf mit op de rok eine felang en ei ruusjke aan d'n hals en det pasde zo good, det zoot wie gegaote.

En wie ze nao de Mès nao hoes sjtapde, deftig ònger d'n erm veuraafgegange door 't dōchterke van Kuitebouwer in zie kemunieklèdje, en gevolg door de heel femielie en de naobers, toen hadse dich geine sjoondere broelofssjtoet kinne dinke.

Tienes had zich mer vaort de sjaket oetgedaon en zoot in de hemsmoewe mit Truij aan de kop van de taofel.

En dan zoote dao: de vader van Jeuke en Jeuke zie moder, Tant Antje oet Antwerpe en eine broor van Tienes. Twee naobers mit häör vrouw, de kantoorhajer van de Pos mit zien vrouw, de Kuitebouwers en Mirjam mit Jeuke.

En waat dich dao fillesetere kwaam! Efeng, zoget 't heel dōrp. Ze kreges allemaol eine borrel klaore en de vrouw-luuj kreges soeker d'rin.

Zaat Sefke kwaam auch fillesetere. Dae waar op eeder broelof en op eeder begrafenis en bleef zo lang zitte

dröpkes drinke toet ze hem möste zegke det d'r noe mòs gaon, òmdet ze ginge aete.

Det aete det waar in aorde! De man ein half el braod-wòrs mit sjpruutjes. Toen kermenaaj mit proeme en riestepap daonao.

Jeuke oot waat d'r mer kriege kòs, want morgge waar 't weer sjepek mit aerpele en hae kreeg al prònt zònne rooje kop wie de grote luuj, al had Jeuke dan gein dröpkes gedrònke.

Wie 't aete gedaon waar ging de heel karrevaan zich get vertraeje. Het broedspaar veurop wanjelde ze door 't dörp; het welke langs, de brookkantj op en toen weer op hoes aan, wo Truij blie waar det 't de nuuj sjoon oet kòs doon, want die pidsde hem danig aan zien gleujende veut. En dan begòs de koffie. Krintemik, proeme- en appele-kozeflaai, riesteflaai, greumelkesflaai. Van alles.

Mordju, dao kòs Jeuke hem ein hendje aan gaeve!

De köp waerde wie langer wie roojer en de mansluuj deje zich de bòksebandj los. Toen begòs Kuitebouwer ei versje op te zegke:

‘Geacht Bruidspaar,
 Het is op deze schone dag
 Dat ik U feliciteren mag.
 Zei Vondel niet reeds onomwonden
 ‘Waar werd oprechter trouw gevonden,
 dan tussen man en vrouw?’ - Voorwaar,
 Wat Vondel zei dat was wel waar.
 Wilt dus elkander blij van zinnen
 U in het huwelijk beminnen,
 En leef gelukkig, vele jaren,
 Dat God voor onheil U bespare
 En in de liefde steeds getrouwer
 Dat wenst uw vriend
 Kees Kuitebouwer.

Hoera! Hoera! Det waar sjoon! Det had dae Kuten-arsjietek zellef gemaak. Bravo Kuitmans!

En Kuitebouwer goof häör 't gedich, fijn gesjreve, op ei pepier, wo d'r baovenaan twee doeve had op geteikend die mit de bek taegenein-aan zote te kieke.

Ja, dae Kuitebouwer dae kòs 't. Laot dem mer loupe.

En toen begòste nog meer luuj get veur te drage.

De kantoorhaajer van de Pos begòs ei sjtökske te zinge van:

‘Zij waren al zes jaar getrouwd,
Maar d'ooievaar was niet gekomen...

Toen waerde hae door zien vrouw toet de orde gerope. ‘Zek, sjei ins oet jao - sjaam dich get.’ En de kantoor-haajer keek get verlaege ròndj, mer zòng 't leedje neet verder. Ha, ha, ha, dae kantoorhaajer, zoot dae efkes ònger d'n doem!

Dao kwame noe fleskes beer en keerse op brandewien. Tant Antje oet Antwerpe had al gauw 't heel sjuttelke vol keersekaere ligke en begòs moele te kriege.

Alla, veuroet Antje, zing auch ins get! Eers wòl Antje neet. 't Kòs nieks zach 't. Mer door t' aanhaje begòs Antje toch auch get te zinge:

L'amour est menteur,
Garde ton coeur, garde le, ma petite Madeleine

zòng Antje.

Mer òmdet nemes hem versjting repe ze: ‘Gei Frans, Antje, get anders’.

‘t En ies pertan oprech scheun,’ zach Antje.

Het bedach zich get anders en zòng toen op zich Antwerps:

Hoe 't komt dat toch zo garen
De maskes, vraagt gaa maaj,
In 't lieve maantje staren
Met stille mijmeraaj?

Wel, hebt ge nooit vernomen
 Van 't manneke in de maan?
 Zij zien het in haar dromen,
 Zij lokken 't met een traan.

Schaant later, als de morgen
 Haar naast een wiegje wekt,
 En d'avond uit de zorgen
 Haar in de ploimen trekt,

Schaant later van den hogen
 Het maantje op de roit
 Men kaakt met andere ogen
 Het manneke is er oit!

Zelfs ziet men menig spanneke
 Zo kwalaak samengaan
 Dat vaak de vraa het manneke
 Terug wenst naar de maan!

Noe had Antje eine kop of 't de hël aangeblaoze had, mer det waar neet erg, want alles kladsde in de henj, wie 't leedje oet waar.

Det waar potdòmme ei sjoon sjtökske. Dao mòsse noe toch mer weer veur oet Antwerpe kòmme.

Nog neet tegooi zoot Antje op ziene sjtool, en had weer ei glaeske mit keerse en brandewien oet, of 't sjtòng alweer op. Noe zònger det ze hem hoofde te neuje. En dao begòs 't weer:

Menne vraaijer ies 'n tiepeke
 Hem droagt enne jas mee a sliepeke
 En a stökske al ien z'n haand
 En hem ies toch zo plezaant,
 Haaij schut d'r mee ze gatteke
 En 't ies zo'n aordig ratteke.

Mer noe waerde 't sjepektakel zo groot van 't lache en het gesjreef, det Antje neet meer verder kòs zinge en midde in 't leedje bleef sjtaeke.

‘t Ies embetant as ge gestoor wor, maar 't ies aandere begot a scheun lieke, zulle,’ zach Antje en sjödde zich nog ei glaeske keerse in.

Zo ging det nog lang door en taege ellef oere dao kwaam zaat Sefke nog ins binne òmdet de kaffees toe ware, mer mit ein dröpke en ein segaar kòs d'r ophoepele. Kònse begriep, zo get, op zò'n deftige broelof.

Sjnachs waerde Jeuke neet tegooi. Efeng, me begriep det, en moder mòs sangerendaags aan Wulmke ei briefke mitgaeve veur de meister, wo op sjtòng:

‘Mijnheer. Alsdan ons Jeuke niet naar de school kan komen vanwege de doorlopende ontlasting van die zich noemt
Uw vrouw Verheiden.

* * *

Eeder jaor hool de famfaar mit Sint Cecilia eine grote soepee, wo duchtig gesjrans waerde. Maeters braodwòrs waerde daobie verwirk, naodet de eerste laegte in de maag al teveure mit einen taejer of drie ertesoepe mit verkespeutjes aangevuld waar.

Dao zote dan de bläözers van de famfaar mit häören direkteur en 't besjtuur en het kirkekoor mit meneer Keplaon, want de meiste leje van 't kirkekoor ware jao auch lid van de famfaar.

Òm de soepee te kinne beköstige goof de famfaar ei paar waeke teveure ein tooneloetveuring, want det brach nog al get in de laaj en köste ware d'r zo good es neet mit gemeujd.

Dit jaor sjeelde ze in de patronaatzaal ein geweldig sjoon sjtök: ‘De Wraak van de Edelvrouw’ hoot det, en sjeelde in d'n tied van de ridders en zo saort luuj.

- De Ridder Kunibert det waar d'r eine dae veur nieks

dougde en veur alles in sjtaot waar. Zien vrouw had dr de deur oetgesjmete mit häör zeunke, mer zien dochter - Adelheid - die had d'r bie zich gehaje, de linkmiechel, òm mit einen angere ridder te laote trouwe, mit eine namens 'Dagobert', dae auch al eine sjlechte naam had en wo Adelheid netuurlik geine zin in had.

Vader Kunibert, dae wòl det persé höbbe, want daen Dagobert had klematte zat en Kunibert waar d'r lilck doorhaer, en meinde noe det Dagobert waal get zol aafsjuve es d'r zien nette dochter kreeg.

Adelheid det vriejde sjtiekem al lang mit eine brave, oppassende angere ridder, en dae hood 'Winfridus'. Winfridus kòs mer neet bie Adelheid kòmme want d'n aaje Kunibert hool zien dochter toezjoer gevange.

Intösse zote Mevrouw Kunibert mit häör zeunke - Oswald - lilck in d'n ozel en mòste mer zeen wie ze aan de kòs kwame.

Kunibert wòl noe Adelheid achter de gang laote trouwe mit dae gemeine ridder en gelasde de sjlotgeistelik òm die twee te trouwe. Det deej dae brave man neet, en òmdet d'r 't neet wòl doen, sjtook Kunibert hem dood mit ziene sabel.

Daomit ware die twee aevel nog neet getrouwd en Dagobert mòs veur eine nuuje geistelik oet.

Prònt wie Dagobert veur die boodsjap weg waar, dao kwaam dich op ins dae goje Winfridus binne, en dao hadse de pòppe aan 't danse.

De sjlotgeistelik bleek nog neet heelemaol dood te zeen en trouwde ein-twee-drie Adelheid mit Winfridus en sjtòrf toen veurgood.

Dao kwaam auch in-ins mevrouw Kunibert de kamer in mit Oswaldje. - Wo die zo gauw vanaaf kwame, det kwaam d'r neet op aan, ze ware in elk geval dao.

Wie ze zoge waat d'n aaje oetgesjpook had mit dae geistelik waerde Mevrouw Kunibert giftig en greep de sabel van häöre miens en wòl hem daomit te lief.

Juus wie ze hem ein wòl verkoupe, kwaam Dagobert

weer nao binne, dae zeker geine geistelik had kònne vinje, want hae waar mer allein.

En toen kwaam dich dao det Oswaldje in aksie!

Dae greep zich de sabel van Winfridus, dae d'r bie sjtòng te kiekke of d'r get in de bòks gedaon had.

Oswald maakde kòrte mette mit Dagobert en sjtook hem, wie klein det d'r waar, mit de sabel door 't hert!

Noe loge d'r al twee lieke.

Toen wòl Oswald auch zie vader op dezelfde meneer oet d'n tied helpe, mer det kòs zie moder toch neet good hóbbe, want zie had hem net opgetròkke, en daarom deej mevrouw Kunibert det zellef.

Wie d'r drie lieke loge waar 't sjtök oet.

Jeuke had deze keer mit moge doen en sjeelde de ròl van Oswaldje. Hae kinde fijn zien ròl. Hae hoofde neet vööl te zègke mer hae mòs presies wete waat d'r doen mòs. Veural es d'r dae sabel bie Winfridus oet de sjeij mòs trekke, det waar ei moment det kwaam d'r sekuur op aan.

De zaal waar sjtampvol miense en rouk, wie 't sjeel begòs. Wulmke moogde drie moal hèl sjtampe en de gerdien aoep trekke es 't begòs.

't Tooneel waar eine ridderzaal, mit muibels van 't patronaat en mit bleumkespepier behange. Allein d'n troon wo Kunibert op zoot, det waar de sjtool van meneer Keplaon en òm hem nog indrökwekkender te make hadde ze dae versierd mit pepiere roze.

Kunibert had eine purpere mantjel òm mit göldjeloen derlangs en ein möts op van rood pepier. Aan ein oranje sjerp hòng ziene sabel.

Jeuke sjtòng mit zie moder veur d'n troon van Kunibert en loerde ins de zaal in of d'r zien eige moder neet zoog. want die mevrouw Kunibert det waar zien echte moder neet, det waar de paersknech van d'n Enesbejer, mer 't waar prònt ei vroumes.

‘Wat toeft gij langer op dit slot, vrouwe,’ zach Kunibert.

‘Ga toch henen en verlaat deze kontreijen, ons huwelijk bestaat niet meer!’

‘O, wrede ridder,’ zach de paersknech, ‘prangt uw geweten u dan niet? Ziet uw zoon, zijn schamel gezich tekent nu reeds droefenis.’

Jeuke had eine kop wie ei gezòndj hõtje rood moos en me kòs op 't schamel gezich gaar gein droefenis gewaar waere, want achter de koeliesse dao zoog Jeuke wie Wulmke gezichter taege hem sjneej, en toen kòs d'r zich neet haaje van de lach.

‘Ziet, de knaap weent,’ zach moder Kunibert en trok Jeuke op zich aan en loog hem ein dieke, zjwaor handj op zien kop.

Nao lang sjtechele mòs mevrouw Kunibert toch d'r oet en ze noom Oswaldje aan ein hendje mit.

Toen kwaam Adelheid de ridderzaal binne.

Adelheid waar ei lank sjtök maedje, mit twee lang vlas-vlechte. Det waar de lange van de mölder, mer det kòsse neet zeen esse 't neet wis.

De lange sjtòng noe veur d'n troon en zach: ‘Nimmer zal ik gedogen dat ridder Dagobert mij huwe, liever nog sneef ik’.

‘Ha, ha, ha,’ lachde zie vader, ‘gij zult wel eens anders kalle, mijn duifje.’

-‘Zèk mer, doef!’ reep eemes oet de zaal.

‘Zoudet gij uwen heer en vader ongehoorzaam wezen?’ Mer Adelheid wòl neet en dao opins kwaam Dagobert binne. Hae had hoog sjtevels aan, al mòs d'r dadelik de baek gaon vaege, eine jas mit golje knuip aan en eine sjakko op. Omdat d'r eine grote sjnòr had, kòs me neet zeen det 't Kuitebouwer van de koperasie waar.

Kuitebouwer sjprook heel anders Hollands es die angere, mer wie d'r auch moeide, hae had toch gei sukses bie Adelheid, auch neet wie zie vader hem gelasde Kuitebouwer te beminne.

Adelheid waar ruum eine kop grooter es Dagobert en sjtòng sjtevig op de bein.

Wie Dagobert get te vrech wòl waere, en Adelheid gezach had det 't beschroomd enige schreden terug ging wijke, sjreefde weer eemes oet de zaal: 'Sjlaag hem op die moel, Adelheid!'

En toen waar 't poos.

De vrouwluij hadde oet kòmpassie mit vrouw Kunibert en Oswald al ei bietje gejang en auch wie Adelheid zo nieks kòs doon taege die twee sjmeerlep, hadde ze aaf en toe sjतिकem ein träänke weggevaeg. Besjaamp veur angere es die zoge det ze mòste janke.

Auch meneer Keplaon mòs zich de traone oet de auge vaege, mer det kwaam van de lach.

Noe ote ze babbeltjes en zachte taegenein det 't zo sjoon waar. De mansluij sjtonge op en ginge ei glaas beer drinke. Wie de bel drie kere gegange had en Wulmke drie kere gesjtamp had, toen begòs 't tweede bedrief.

De geistelik dae die twee neet wòl trouwe, waerde zo ongeveer aafgemaak en wie Mevrouw Kunibert de sabel van häöre miens te pakke had, ging d'r ei geweldig 'hoera!' op in de zaal. Mer wie Oswaldje de sabel van Winfridus beet had en Dagobert doodsjtook, toen had geer det mòtte heure!

- 'Prònt tegooi!' Dao loog daen Dagobert!

Jeuke had de sabel waal neet zo flot oet de sjeij kinne kriege es wie d'r gemeind had, mer Winfridus had hem ei bietje gehòlpe en de sjeij vasgehaaje, zudet Jeuke baeter kòs trèkke. Dagobert had waal efkes mòtte wachte eer d'r gesjlach kòs waere.

Wie moder Kunibert toen Oswaldje verhinjerde òm auch ziene pap nao 't jeenseits te helpe, toen vònje ze det erg naobel van die edelvrouw.

Oswald zoog dus van zie veurnaeme aaf en loot 't moder opknappe.

Die mejide mit éne fòrse sjlaag Kunibert veur de vlakke, dae mit troon en al òmver veel, in de gauwigheid nog ein rits bleumkespepier van de koelies aafrok en baovenop Dagobert-zaliger veel.

't Applaus waar geweldig!

Wulmke tròk de gerdien toe en toen weer aoep en dao sjtonge de lieke mit de anger akteurs te buige.

Wulmke loot de gerdien weer toegaon en toen waar 't gedaon.

En es geer sòms meinde det ze dao in det Zandjberge gein kemedie kòste sjpele, dan zòlt geer d'r noe waal anders euver dinke.

* * *

Jeuke leep al d'n hele morge rondj mit zie Zondaags pekske aan, waar zuver gewasse en had de haor gesjneje want hae mòs d'r piekfijn opsjaon, wie trouwens alle kienjer oet Zandjberge.

Det mòs òmdet de Keuningin zòl kòmme mit de Prins en de kienjer dan in de rie mòste sjtaon mit vaendelkes òm 'hoera' te rope en 't Wilhelmus te zinge.

Taege twellef oere zòl ze kòmme, waar gezach.

'Ein raar oer,' vònj moder, 'es eederein mòs aete.' Mer alla, zòn Keuningin kan auch neet op alle plaatse tegeliek zeen en ze had toch al heel get aaf te gaon op zònne einen daag.

Om twellef oere sjtong heel Zandjberge op de sjtraot òm te kieke of ze nog neet kwaam.

Oet de vinsters en oet de panne van de daker sjtoke de vlagge en die weijde en kladsde wie ein sjmik in d'n helle, kaje windj, dae door de sjtraot bloos. Die kladsde zo òmdet 't al d'n hele morge geraegend had.

De sjaele van de sjnieder had de vlag netuurlik 't echterste veur oetgehange, mit 't blauw veurop. Det waar weer prònt get veur dem. 'Des egaal,' had d'r gezach, wie Wulmke hem d'r op attent gemaak had det 't neet dougde. - En 't bleef mer raegene en dao kwaam mer nieks.

Aan eine kantj van de sjtraot dao sjtonge de sjooljònges en aan d'n angere kantj de maedjes mit häör Kemuunie-klèdjies aan, mit de zusters en de sjooljuffrouw.

D'n helen tied mòs ei kiendj ins oet de rie, want mit zòn kaai en mit det wachte, woart.

Jeuke sjtòng naeve Wulmke, vlak bie 't raodhoes wo auch de famfaar en de sjötterrie sjtònge opgesjteld, en kòs good alles zeen.

- En 't bleef mer raegene en doa kwaam mer nieks.

Aaf en toe verdween eine sjötter en ei paar miense van de famfaar in de kaffee van Cremers en de börgemeister waar al ins ei paar kere nao boete gekòmme, keek ins røndj en nao de lòch en ging dan weer nao binne.

Dae waar zenuwachtig, zach 't hoof van de sjool taege de meister.

De zusters aan d'n euverkantj die weijde al häör zjwarte kleijer en häör deuk die ze òm de kop hadde òmhoog en hadde gein henj genòg òm zich alles bie-ein te haaje.

- En 't bleef mer raegene en dao kwaam mer nieks.

Taeg twee oere begòs d'r tekening in te kòmme!

‘Jao, dao kwame ze aan! Bie Tiesse d'n hook òm.

Kerdju, eers kaerels op motorfietse. - Mit piespöt op de kop zach Wulmke, mer det waar ònzin, det ware helme, en dao efkes later dao kwame de wages.

In eine doovan dao zoot de Keuningin mit de Prins en op d'n òtto sjtòng ei vaendelke.

Zie reje verdöld hel en... zziets..., prònt door eine grote pool wo Mère Veronica sjtòng. Die waerde in de gauwigheid heel gemarmerd van de sjliek.

De börgemeister sjtòng noe op de sjtroat in de raegen te wachte toet de Keuningin en de Prins oet häören òttemebiel kwame.

Dao hadse ze! De famfaar bloos 't Wilhelmus en de kienjer zonge allemoal mit en ware de famfaar roeps drie maote veur.

De sjötterrie sjtòng sjtief en de wachmeister sjloog aan, al kòs d'r de Keuningin auch neet zeen, want die sjtòng aan d'n angere kantj.

Wie 't Wilhelmus oet waar toen leep de Keuningin mit häöre Prins en de börgemeister 't raodhoes in en toen

waar d'r eigenlijk nieks bezònjers meer te zien, mer ze mòste allemaol in de raegen blieve sjtaon.

Jeuke had zich de Keuningin gans anders veurgesjtelde en eine prins auch. Hae meinde det die zònne lange mantjel aan mòs hòbbe van hermelijn en ei kreunke op de kop, zo wie op de sjilderie in 't patronaat, zó waar d'r nieks aan, vònj d'r. En auch dae Prins; gaar gein medalies op of eine sabel om en Jeuke had hem nog neet ins tegooi in 't gezicht kinne zien. D'n heelen tied waar d'r mit de rök nao hem toegedreijd.

De keuningin had d'r waal good gezeen. Det tòch hem ein aardig miens. Die had get van moder weg, mer deftiger natuurlik.

En dao op-ins dao kwame ze allemaol weer nao boete.

De börgemeister boog, de kienjer zjweijde mit de verraegende vaendelkes, de motorfietse begòste te sjpektakele en te sjtinke, en weg ware ze.

Jeuke had nog wille rope: 'Ik ben Jeuke van toen van die knijne', mer det had d'r toch mer gelaote, mesjien waar ze det al lang vergaete.

't Heel bezoek had gei kerteer gedoerd, al waar 't toch noe zoget half-drie gewaore. En alle kienjer ware klets-naat.

Sangerendaags kreges Kuitebouwer en Mieke de Krekel 't heel drök veur zeuthout, klitsketjes, bòrssoeker en broen babbeltjes en Mère Veronica had de sjliek toet in de nek zitte. Wie is 't meugelik?

De moders kòste de verf van de vaendelkes neet oet de klèdjes kriege, zo hadde die aafgegaeve van dae raege

'Lang zulle ze leve!' sjepeelde de famfaar nog, wie de Keuningin en de Prins al lang neet meer te zien ware, en òmdet de famfaar noe tòch oet waar en de instrumente tòch gepoets mòste waere, kwaam 't d'r zo neij neet op aan en ze trokke nao eeder kaffee en bloze d'n eine marsj nao d'n angere.

Bie Cremers dao zoot auch d'n aaje Verlinde. Dae had

ein medalie opsjaeke. Die deej d'r zich altied op es d'r get te doon waar, want die had d'r gekrege wie d'r saldaot waar. Det waar heel lang geleje, want dae Verlinde det waar einen aaje knaap. Dae mòs waal in de negetig zeen.

Hae had nog ònger Wulm Drie gedeend bie de Grenadiers in den Haag, en es d'r daovan aan 't vertèlle ging, dan zit uch mer gerös, dan sjeijde hae nog neet oet. Veural es d'r ei paar dröpkes op had, dan veulde hae zich weer helemaol saldaot. Dan sjloog d'r aan veur eederein en sjtòng in de houding en zach det de saldaote van allewieles 'nieks' meer ware. Nae, nieks! Allemaol op de fiets of in einen òttemebiel, loupe kòste ze neet meer en mit de paerd òmgaon nog minder. Nae, dan in mienen tied! De wiljste paerd had d'r taam gereje, zó taam, det ze al sjtonge te riejere es ze hem zoge kòmme. Es dan eemes zach det ze bie de Grenadiers toch gein paerd hadde, dan zach d'r: 'In dáén tied waal. En haaj doe de moel, doe bös nog te zeer eine gaaplaepel'.

'De moder van dees Keuningin,' zach d'r, - 'Wilhelmientje mein ich, die hób ich zellef döks genòg op d'n erm gehad.'

- 'Es ich op wach sjtòng veur 't paleis, dan reep de Keuningin Emma-zaliger, altied es zie aan 't kaoke waar zo taege twellef oere: 'Verlinde, hou 't kind eens vas, dat ik de aarpele afschud'. Nou en dan hool ich hem op d'n erm, det sjprik vanzellef.'

'Ich dach det zòn deftige miense altied heel laat oote, en neet om twellef oere,' zach de mölder.

'Ja,' zach Verlinde, 'Zòndaags, zòndaags dan oote ze laat, sòms héél laat, sòms oote ze dan pas sangerendaags. En sjöt mich nog ins in, en vraog neet zo vääöl, det sjteit dich neet net.'

Zo bleve de famfaar en de sjötters oet en wie ze neet meer blaoze kòste, begòste ze te zinge, want de Keuningin en de Prins kòmme neet aldaag in Zandjberge, mer ze moge gerös trök kòmme, gerös, altied, auch al raegent 't

aaj wiever. Laeve de Keuningin, laeve oze Prins! Drink ins oet! En det d'r ins eine ze get duit, potdòmme. En dao mòt hie geine kommenis zitte of draan geit d'r!

Dao waar aevel nemes dae häör get wol doen en dao zoot auch geine kommenis en det waar mer good, want dae zòl zellefs aan d'n aaje Verlinde nog eine kwaoje höbbe gehad.

* * *

Zo get waar noe tòch aevel in Zandjberge nog nooit gebeur! Doa waar dich ingebraoke in de koperasie. Zo lang es vader wis, waar d'r in Zandjberge nooit gesjtaole gewaore. De Prusentied dan neet mitgetèld, netuurlik. Wie Kuitebouwer sjmòrges de winkel in kwaam, toen had d'r vaort de ravaasj gezeen. De kasregiester sjtòng dao mit ein aoep laaj. Anger laaje ware auch aopgetrokke en euveral loog de boel euverhoup, veural aan de kantj van de sigaerkes en de sigereette.

Kuitebouwer sjròk zich einen aap, mer waar versjtenjig genòg òm nòrges aan te kòmme en leep nao 't kanteurke achter de winkel wo d'n tillefoon hòng en de brandjkas sjtòng. Wie d'r tillefeneerde nao de pliesse, keek d'r sjuuns nao de brandjkas. Dae hadde ze aevel neet aoep gekrege, teminste zo te zeen waar d'r toe.

Ein paar minute later dao waar de pliesie al dao, eine wachmeister dae alles bekeek en zich toen in 't kanteurke neerzoot en van alles opsjreef waat Kuitebouwer hem zach. Wie laat det d'r d'n aovend teveure nao bèd waar gegange, wo d'r sjleep, det d'r nieks geheurd had, wiewäöl geldj det in de kasregiester gezaete had, waat nog allemaol meer weg waar en zo van alles waat mer te vertèlle en te vraoge waar. D'n deef mòs door de achterdeur van de keuke zeen binne gekòmme. Die waar waal op sjlaot gewaes mer neet op de sjaaj. Aan de veurdeur waar nieks te zeen.

Intösse sjtòng veur de deur al ein trupke luuj te kieke. Wo ze 't zo gauw van wiste waar ei raodsel.

Later op d'n daag kwaam einen angere wachmeister mit eine motor mit ziejsjan en dao zoot eine pliesiehòndj in. D'n hòndj leep get door de winkel op en aaf, rook ins aan de laaj, leep toen door de keukedeur nao boete en de waeg op. Dao dreijde hae get ròndj en kwaam weer trök nao de keukedeur.

'Hae zaet hem get aan ein eurke,' zach Wulmke, wie de wachmeister d'n hòndj bie zich reep en get mit hem kalde. Mer d'n hòndj kwaam neet verder es 't midde van de sjtraot, zodet ze mit det bees auch al nieks opsjote.

Kuitebouwer kreeg permissie òm de boel op te rume en de laje toe te doen.

Toen kòs d'r pas ins oetmake waat eigelik weg waar.

In de laaj van de kasregiester hadde ein klein twintjig gólje gezaete aan wisselgeldj. De res zoot veilig in de brandjkas, wo d'n deef neet aangewaes waar. Dao ware nogal get deuskes mit siegaerkes en siegeretjes weg. Alles bie-ein waar de sjaaj mesjien ein gooi hòngerd gólje. Kuitebouwer vònj 't gedoons verfaelend genòg, mer dao waar noe einmaal nieks aan te doen.

De miense bloze de zaak op en sjproke van eine gefòr-seerde brandjkas.

Wie de boel opgeruump waar en de klantje de winkel in moogde toen had Kuitebouwer gein henj genòg òm te helpe. Eederein wòl d'r 't zient van hóbbe en kwaam get koupe, waat d'r eigelik neet neudig had, mer ei pòndj zalt kòs me altied waal gebroeke.

Waem zòl det noe gedaon hóbbe? Ja, vas eine dae de waeg wis!

Aan d'n euverkantj had vrouw Inderhees gemeind det ze sjnachs einen òttemebiel had geheurd, mer wie de wachmeister häör det ins kwaam vraoge, begòs ze toch draan te twiefele.

Mieke-de-Krekel sjtòng in häör winkelke en dach 't häört dervan. Me kòs aevel neet alles zègke waat me dach! Zònne Kuitebouwer had vääol neudig, waar euveral lid van en zoot euveral mit zien naas veuraan. En zònne

groten trèk zòl dae noe toch auch waal neet hōbbe. En dan det vroumes van hem! Einen hood op, meneer! En ei gedoons. En alles mer oet zòn sjmaal portemenee? Wie ze hie kwame had ze nieks aan 't lief. Det heurde me dōkker, det 't op lès oetkwaam det ze 't zellef gedaon hadde. Neet det Mieke det noe dadelik daomit wòl zegke; God-bewaar-mich, nae. Zōnne Kuitebouwer dae deej 't dan toch mer rejaal en wovan det mòt geer mich dan ins vertèlle.

Auch det daen hòndj neet verder leep es de sjtraot, dao kōsse auch van dinke waatse wòls. Die beeste lepe anders altied vaort regelrech op d'n deef aan. Mer alla, de pliesie zòl 't waal oetzeuke, en dan zòl me nog raar dinger kinne heure, lèt ins op mien wäörd!

En zo sjtòng Mieke de Krekel taeg eeder klantj te sjantje euver häöre konkerent Kuitebouwer en noom gei blaad veur häör sjpits muundje.

Auch Jeuke zie moder, die op d'n aere kwaam òmdet 't in de koperasie te drök waar, kreeg zoo soort verhaol te heure.

‘Mer, Mieke, sjaamp geer uch neet, om zo get te zègke,’ zach moder.

‘Ich zèk toch zeker nieks,’ antjwaorde Mieke en duujde efkes op de sjaol aan de kantj wo d'n taot mit soeker sjtòng dae moder mòs hōbbe.

Saoves vertelde moder waat gemeine kal det det Mieke d'r oet sjloog en vader zach det 't mer mòs oppasse det Kuitebouwer det neet heurde, of de wachmeister, dan kòs 't nog waal ins ein zjwaor piep rouke.

Jeuke had zich det auch allemaol aangeheurd en vònj 't gemein van Mieke-de-Krekel.

Hae vertelde 't aan Wulmke en dae sjtòng toen efkes sjtil te kieke. Toen zach d'r: ‘Jeuke, wille v'r det Mieke ins ein dreije, det 't dae gemeine klets afleert?’

‘Good,’ zach Jeuke. ‘Waat wòlse doon?’

‘Loester, hōbs doe nog die dagvaardiging, of wie hoot det dink van wie ze veur bōs mòtte kōmme?’

Jao, det had Jeuke nog bewaard in zie laedje op de sjlaopkamer.

Toen hole Jeuke en Wulmke kriegsraad en zote efkes later bie Wulmke thoes mit ei groot pepier, de gòmopot en ein sjeer en hadde lol veur teen.

Baovenaan op 't pepier plekde Wulmke ei reepke pepier waat d'r van die dagvaarding had aafgesjneje en wo op sjtòng: 'IN NAAM DER KONINGIN!' Dao-ònger sjreve ze mit 't sjriefmesjien van de Boereleenbank:

Alsdat ik vernomen heb dat gij zeg dat Kuitebouwer van de koperatie het zelf gedaan heef moet gij Woensdag naar het Kantongerech komen dan zulle wij U dat eens afleren.

In de Pollartstraat is dat.

Det lèste had Jeuke nog d'r bie wille hóbbe, anders waar 't neet kompleet vònj d'r.

Ongeraan plekde ze weer ei sjtökske van de dagvaarding wo op sjtòng: De Ambtenaar van het Openbaar Ministerie voornoemd, en dao ònger maakde Wulmke mit ink get kretskes, prònt wie die dao op die echte dagvaarding sjtònge.

Op ein gael envelop sjreve ze 't adres: Aan Juffrouw Mieke de Krekel te Zandbergen Limburg Nederland. Ze plekde de envelop toe, drentjelde taeye d'n duuster op Mieke zie winkelke aan en duujde de breek ònger door de deur.

Wie Mieke daen aovend òm ein oer of nege nao bèd wòl gaon en de sjaaj op de deur wòl doon, toen zoog 't dao die envelop op de gròndj ligke.

Waat kòs det noe zeen? Vää! breve kreeg Mieke neet, allein ins get reklaam en get drökwerk veur te baedele veur de Blinje of de Missie, mer det gereij sjeurde Mieke altied dadelik kepot. Kònse begriepel!

Dees envelop waar aevel toegeplek en eine poszegel zoot d'r neet op. Mit ein haorsjpang maakde 't achter in de

kamer de brief aop en kòs zien auge eers neet good gluive wie 't loos waat dao sjtòng. In Naam der Koningin!

Waat zòlle ver noe hōbbe? Mieke ging op de lamp aan mit 't pepier. Loos 't toen heelemaol en sjtampde op de gròndj van gif. Want Mieke begreep gauw genòg det hem det eemes oet 't dōrp geflik had.

Mer det loot Mieke neet zo! Pas op! Mieke wis waal waat 't deej. Laot Mieke mer loupe. Dao kòs dae plezeer van kriege dae det gesjreve had! Det waar maajesteitssjennis in de éérste plaats en dan auch nog belediging van Mieke en valse aangifte of zo get.

Mieke reet zich wie langer wie meer op en had gein rōs veur det 't dit aangegaeve had. Vaort nao de wachmeister, vaort! Gei graas euver laote greuje, euver zo get! Det waar toch waal ongepermeteerd òm eemes zo get aan te doen.

Mieke zoog zien belagers al gekloesterd opbringe nao Remunj. En Mieke triomfantelik d'r achteraan, nao de rechters. Die zòlle sjtaon te kieke waat Mieke ei fetsoenlik miens waar es 't häör ins alles oetlach, en dae 't gedaon had ging veur jaore de kas in, zoget waerde zjwaor gesjtraof!

De wachmeister zoot mit de veut op eine sjtool naeve de sjtoof, roukde ein aerde piepke en loos in de Katholieke Illustratie euver de wilj luuj örges in Afrika.

Waat tiepes, dach d'r. Die Pygmee-wiefkes die sjtaalde get op Mieke-de-Krekel en juus wòl d'r 't blaad òmdreije, toen 't elektries belke ging.

Waat noe nog?, dach d'r, sjtòng op, sjtoof in zien pantofele en ging op de deur aan.

Eers meinde hae det d'r druimde en det dao zo Pygmeevruike sjtòng oet de Illustratie, mer òmdet de wachmeister nooit vāöl las van druime had, begreep d'r toch det det neet kòs, en wie d'r good keek, zoog d'r det 't Mieke-de-Krekel waar.

‘Mer Mieke, nog zo laat op de bein?’ zach d'r. ‘Waat

kumps doe mich vertèlle? Hòbbe ze bie dich sòms auch ingebraoke?’

‘Väöl erger,’ zach Mieke en haalde van ònger ziene sjaal de brief oet.

‘Kòm binne Mieke - zit dich. Vertèl 't ins wo kan ich dich mit van deens zeen?’

‘Hie,’ zach Mieke, ‘laes mer zellef ins, dan zòlt geer ins sjtaon te kieke, wie sjlech de werreld is en waat ze eemes op vandaag kinne aandoon!’

De wachmeister pakde de brief van Mieke aan, keek eers heel verwònjerd en begòs toen te lache det d'r sjöddelde!

‘Mòt geer daomit lache?’ vraog Mieke gans veròntwaerdig. ‘Des nogal net!’

‘Mer, mòs doe dan zellef neet daomit lache?’

‘Nog lang neet,’ zach Mieke. ‘En perses-verbaal mòt geer d'r van make, en oetzeuke waem det gedaon haet, en de gevangenis in mit hem, des get anders es lache! Lache, waat meint geer waal?’

‘Nou, Mieke, riet dich noe neet zo op, dao zit hie gein strafbaar feit in, 't innigste kòs zeen det op 't adres, efeng det dao dinges, det dao ‘Krekel’ sjteit mer det is auch nog te bezeen of dao get in zit.’

‘En dae brief dan? Des toch zeker maajesteitssjennis en valsheid in gesjrifte, en moog det dan mer zó, en dan van daen Openbaar Ministerie. Es det zo mer allemaal moog, dan weet ich 't waal, en es ze dao mer in moge sjrieve det ich gezach hób det Kuitebouwer det zellef gedaon haet, dan lege ze det, en det hób ich neet gezach en ich wil wete waem det gesjreve haet en dao zéét geer veur òm det oet te zeuke en dao waerd geer veur betaald, en sjtuur daen hòndj mer ins d'r op oet en laot hem ins aan det briefke ruke dan zal dae waal haer loupe wo daen Openbaar Ministerie oethink, en es geer 't neet kònt, prònt wie geer auch neet d'n deef van de koperasie kònt vinje, dan mòt g'r 't mer zègke en...

- Noe waerde 't de wachmeister get te bòntj.

‘Ho ins, Mieke,’ zach d'r, ‘noe hōbse genòg gerateld. En noe zal ich dich ins get anders vertèlle. - Nae haaj de mōndj! - Ich zellef hōb auch al geheurd wie des doe euver dae Kuitebouwer sjpriks en ich raaj dich heel sjterk aan òm det achterwaege te laote, want anders kòs doe zellef waal ins grote las kriege en nog heel anger briefkes es dit, doe mòs dien tòng ei bietje in bedwang zeen te haaije en naem dae raod van mich aan en noe gank nao hoes.’

Mieke waar opgesjtange, de lippe sjtief opein en ging op de deur aan, zònger gooien aovend te zègke.

Wie 't oetgimng dreijde het zich nog ins òm en zach in einen aosem: ‘Ich kin in de sjtad eine geleerden heer en dae haet ei wètbook en dao gaon ich hear, dao kònt geer van op aan’.

‘Doot hem de kòmplemente van mich, en gooie nach,’ zach de wachmeister en deej de deur toe.

Binne mòs d'r de brief nog ins laeze en begòs weer te lache. Toen loog d'r hem in ziene lesseneer bie anger dinger die d'r zo al ins in zien loupbaan gekrege had.

Of zòl d'r hem ins aan d'n Offeseer laote laeze, dae lachde mesjien auch ins gaer, mer det zòl d'r toch mer neet doen.

* * *

De Buusjop waar gekòmme òm de kienjer te vòrme. Det waar dich ein plechtigheid in de kirk gewaes!

Noe ware ze ‘saldaot van Christus’ had pesjtoor gezach en Jeuke had good begrepe waat det waar. Geine saldaot mit ei gewaer, mer ‘strijder veur 't geloof’ mòs d'r zeen. En det zòl d'r zeen auch det had d'r zich vas en heilig veurgenaome. Want det zòne Buusjop zellef daoveur kwaam, det waar gein kleinigheid. Auch had d'r de kaaksjlaag gekrege. Efeng, hèl had d'r hem neet gesjlage. De Buusjop had hem mer heel efkes aangeraak en det vònj Jeuke jaomer, hae had hem geròs in zien gezich moge houwe, dao had d'r nieks òm gegaeve.

En later had de Buusjop boete aan de kirk mog get taegede kienjer gezach en zo 't ein en 't anger gevraog. Jao, zo waar dae Buusjop en ze neumde hem neet veur nieks 'Vader Buusjop'.

Aan Jeuke had d'r auch gevraog: 'Wat ga jij later worden, vent?' Toen had Jeuke heel belaeft gezach: 'Naar de kuil, wie vader, meneer de Bisschop.' 'Dat is goed, dan moet je maar flink eten, dat je sterk wordt.'

En det had d'r hem neet hove te zègke, want es de Buusjop had kònne zeen waat Jeuke zich aaf en toe drin sjloog, nou! Waat 'de kuil' waar det wis dae Buusjop aeve good es eederein. 'De kolenmijn,' zach Kuitebouwer, wie dae pas hie kwaam, d'n onneuzelen hals.

'En ik kom op de Boereleenbank,' had Wulmke gezach. zònger det de Buusjop hem get gevraog had. Mer de Buusjop kòs nieks meer versjtaon, want noe repe ze allemaol doorein waat ze wòlle waere.

Toen had de Buusjop al de kienjer laote kniele, en had ze de Zaegen gegaeve.

Ja, det waar nog ins eine Buusjop!

Thoes had Jeuke det haorfien vertèld en vader had gezach det dae Buusjop baeter wis waat de 'koel' waar es mènninge meneer in den Haag en det ze dao nog waal ins te kieke kòste sjoan es ze wiste waat dae allemaol deej en gedaon had veur de mienwirkers. En de miendireksie die wis det verrek good.

De sjaele van de sijnieder waar neet gevòmp gewaore. Pesjtoor had gezach det d'r nog mer ins get mòs wachte toet hae get meer d'r van begreep. Want dae kinde noe kòmpleet gein ein vraog van de katekissesemes tegooi beantjwaorde.

Wie meneer pesjtoor hem vroeg: 'Wie moeten vasten?', toen had d'r gezach: 'Al degenige die tot de jaren van verstand gekomen zijn en gevaarlijk ziek zijn'. Ja, zèk noe zellef!

De sjaele zie moder had zich dao-euver opgedaon det d'r

neet gevòmp waerde en waar nao meneer pesjtoor gegange, mer dae had gezach det zìe hem neet hoofde te vertèlle waat d'r doon en laote mòs, en det ze häör kienjer mer get baeter de katekissemes mòs lere, dan zòlle die auch waal gevòmp waere auch. En dao kòs vrouw Beckers mit ophoepele.

En daoròm ging de sjaele noe auch neet meer nao sjool auch neet. Dae kòs geròs thoesblieve, want hae waar zo dòks in dezellefde klas blieve zitte det d'r de leerplicht grenze al kielemaeters veurbie waar.

Noe zòl d'r bie zie vader gaon lere sijniedere, want zie vader det waar eine fijne sijnieder, jòng, det waar zeker. Dae had de koep geleerd in Brusselt vreuger.

Wie de sjaele veur d'n eerste keer bie zie vader op de taofel zoot, sjtòng Wulmke aan de roet te kieke en wie Jeuke hem vroeg wooròm of d'r dao sjtòng, toen zach Wulmke: 'Ich bòn ins benuujd of d'r auch de vaam door de naolj krieg'.

De sjaele had ei puntje aan de vaam gezoebeld. Toen keek d'r omhoog, mit eeder auch einen angere kantj oet, hool de naolj taege 't leech en sjtook werechtig de vaam door 't auch van de naolj.

'Bravo!' sjreefde Wulmke. 'Doe höbs dich vas teveure geoeffend.'

Mer de sjaele trok zich daor nieks van aan, sjtook de tòng oet taege Wulmke en veulde zich eine grote miens taegeneuver die ònneuzel sjoolkienjer.

* * *

Dao zoot sjnee in de lòch, det vertèlde Mieke-de-Krekel. Det veulde 't in ziene rök, det kòs neet misse en det zach 't taege eederein dae op de winkel kwaam, en 't kwaam oet auch.

Taege d'n aovend ware d'r heel fien vlökskes beginne te valle mer eer 't good duuster waar loog al alles wit toegesjneejd.

Eine witte Kòrsmes.

Want morge waar 't Kòrsmes!

De klokke hadde geloejd en wie die opheurde leek 't nog sjtiller op de sjtraot es anders saoves. Of det door dae sjnee kwaam, dae dao zo zuver wit te sjittere loog of det 't de plechtige sjtilte waar veur 't groot Fees van Kòrsmes. Waem zal 't zegke?

Jeuke had eine kersboum, wo vader klein elektriese lempkes in gemaak had, prònt wie kaerskes en wo allerhande gekleurde bølkes aan hòngge, die blònke mit hònggerd sjterkes tegeliek es de lempkes aan ware.

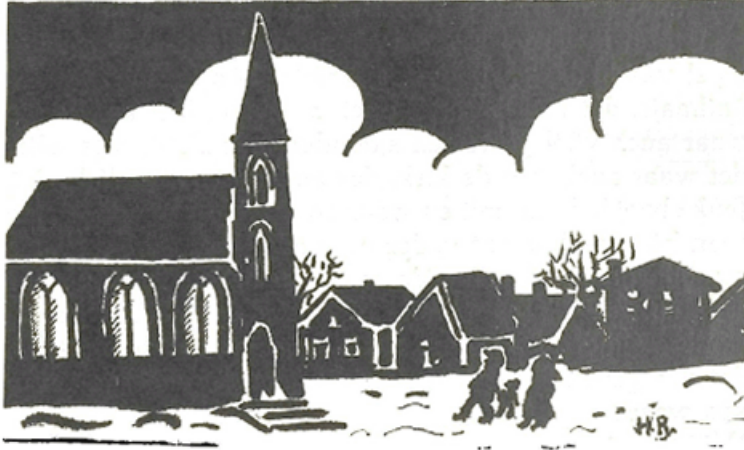
Ønger de kersboum sjtòng het kribke. Det had Jeuke zellef gemaak, behalve de beeldjes dan. Die beeldjes had d'r drin gezat, zo wie det mòs. In 't midde het Kiendje Jezus in Zie kribke en daonaeve Oos Levrouw op de knieje en aan d'n angere kantj d'n Heilige Jozef. En achter in de sjtal dao sjtòng d'n aezel en naeve dem loog eine broenen òs. Boete 't sjtelke sjtòng einen herder en dao-ømhaer ware sjäöpkes. Det sjtòng dich dao allemaol zo fijn, prònt of 't ech waar.

Anneke wòl mer d'n helen tied det Kiendje Jezus höbbe, det had 't al eine keer sjtiekem te pakke en in de mòndj gesjtoake òmdet het meinde det 't van soeker waar.

Øm veer oere sjnachs begòs de Kòrsmes en Jeuke moogde mit d'r haer gaon, mit vader en moder. Anneke waar nog te klein daoveur en tant Truuj mòs op hem kòmme passe. Tant Truuj die deej det gaer, want ze kòs auch blieve kòffiedrinke en oomen Tienes auch. Dan had Truuj de kòffie klaor es ze oet de kirk kwame en de pan opgezat mit balkebie, bloodwòrs en herste-sjpek. Jeuke spidsde zich dao-op. Det kòs eine gezellige Kòrsmes waere.

Midde in de nach had Jeuke op mòtte sjtaon en hae meinde det d'r pas tegooi in 't bèd loog. Zo midde in de nach waar Jeuke nog nooit boete gewaes en doe kòs neet dinke det 't noe al sangerendaags waar.

Boete waar 't ieskaad. De windj waar gaon dreije en 't

vroor det 't kraakde, zedet de sjnee eeders keer 'knoers' zach es ze dròp trooits.

De lòch waar klaor, dònker-blauw mit doezjende sjterkes en door de rame van de kirk sjeen 't leech.

'Prònt ei printje, es ze 't tegooi bekieks,' zach vader, en Jeuke vònj det auch.

De kirk waar sjtampvol miense en waem zòl de kaerse kònne tèlle die bie d'n altaor en 't kribke sjtònge!

- Gloria in Excelsis Deo! sjtòng op ei lintj det einen ingel vas had, dae baove 't Kribke hòng. Det mòs d'r ònthaaje, det zòl d'r thoes auch zo make. Det kribke hie waar auch vääöl groter en sjoonder es 't zient, mer, alla, det waar auch van de kirk, des auch gein vergeliek.

Jeuke baejde braaf mit en waar zo gelökkig es waal geine zeen kòs wie hae mit vader en moder toet de Kemuunie moogde gaon. Hae baejde veur vader en moder, veur eederein dae d'r mer kinde of gekind had. Veur grootmoder-zaliger en zellefs veur de sjaele van de sjnieder, det dae get meer versjtandj zòl krieger en auch gevòmp kòs waere.

Wie de mès oet waar, toen zòng 't zangkoor nog ins get ekstraas, get waat Jeuke heelemaal mit kòs zinge, mer de sjtum van Kuitebouwer kòs me nog baove alles oet heure. En 't refrein det waar:

'Gloria in Excelsis Deo!'

En Jeuke wis waal waat det letien beteikende, det waar:

'Ere aan God in den Hoge!'

en dan mòs d'r achter kòmme:

'En op aarde vrede aan de mensen van goede wil'.

En det waar in Zandjberge zeker 't geval want dao waar vrede veur de luuj omdet ze zònger oetzonjering jao allemaal van gooje wil ware.